

(CD) (se foran) vedtoges med 96 stemmer (S, V, KF, SF, RV, EL og CD) mod 7 (FP og DF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 37 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.45.

Mødet udsat kl. 12.40

Mødet genoptaget kl. 13.45

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til justitsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om uroen i de danske fængsler, herunder om ledelsesforholdene i Kriminalforsorgen?«

Af Tom Behnke (FP) og Kim Behnke (FP).
(Forespørgslen anmeldt 7/11 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 19/11 97).

Begrundelse

Tom Behnke (FP):

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at der igennem det sidste års tid har været en del uro i de danske fængsler, både når vi ser på ledelsen i Kriminalforsorgen, når vi ser på personalet, der er ansat i fængslerne, og når vi ser på de indsatte, der sidder i de danske fængsler. Derfor følte vi i Fremskridtspartiet, det var nødvendigt, at vi på nuværende tidspunkt fik en forespørgselsdebat og fik gennemdiskuteret: Hvad er det egentlig, der sker, og hvad er det, der skal ske fremover i Kriminalforsorgen?

Vi har selvfølgelig gjort os en række overvejelser om, hvad der kan være årsagen til uroen. Vi har gjort os en række overvejelser om, hvad der skal til, for at vi kan komme videre på en fornuftig måde.

Hvis man starter ved udgangspunktet og ser lidt på, hvorfor der overhovedet er nogen, som bliver kriminelle, så er det min klare opfattelse, at en meget stor del af årsagen findes i, at de pågældende mennesker har mangel på respekt ikke bare for sig selv, men også for deres medmennesker, at de pågældende mennesker har mangel på ansvar for deres eget og andres liv.

Så er spørgsmålet: Hvorfor går vi ind og straffer disse mennesker? Ja, det gør vi jo for klart at fortælle, at det, de har gjort, er uacceptabelt. Det vil vi ikke acceptere i et demokratisk samfund. Vi gør det for at sikre, at det ikke skal gentage sig, og vi gør det for at sikre, at andre ikke får den samme dårlige idé.

De groveste af de kriminelle er jo så dem, vi er nødt til at sætte i fængsel og lægge ind under Kriminalforsorgen, dels for at opnå de mål, jeg har skitseret, men dels også for at beskytte samfundet mod de pågældende mennesker. Og dér er det så vigtigt, at vi, mens de sidder der, sørger for, at de bliver opdraget til en kriminalitetssfri tilværelse, når de igen bliver løsladt.

Selvfølgelig skal de straffes, men det er også vigtigt, at vi sørger for, at de pågældende mennesker bliver genopbygget gennem uddannelse, således at den kriminelle bliver et bedre menneske, når vedkommende kommer ud af fængslet, end han var, da han kom ind i fængslet.

Men sådan er det jo ikke med forholdene i dag. Vi kan konstatere, at der kommer flere narkomaner ud af fængslerne, end der kommer ind i fængslerne. Vi kan se, at der ikke er nogen konsekvens, uanset hvilken adfærd de optræder med. Der foregår egentlig ikke nogen former for opdragelse af de kriminelle. Der er kun arbejde til nogle af de indsatte i fængslerne. Der er ikke rigtig nogen styring fra ledelsens side. Man kunne fristes til at sige, at selv i en børnehave er der mere styr på, hvad der foregår, end der er i Kriminalforsorgen. De indsatte kan stikke af, når de har lyst til det, og hvis man overtræder vilkårene under udgang, ja, så sker der reelt ingenting.

Det skal selvfølgelig give uro i fængslerne. De indsatte har ingen respekt. De indsatte har ikke noget ansvar. Personalet bliver ramt af besparelser, personalet får ikke den nødvendige opbakning fra ledelsen til deres arbejde, og på det sidste har vi set, hvordan økonomien flyder uden styring og overblik. Ikke mindst kan vi konstatere, at i nogle fængsler er der rent faktisk mere narkotika inde i fængslet, end der er uden for fængslet.

Derfor forespørgselsdebatten: Hvad agter ministeren, hvad agter regeringen at gøre for at standse uroen i fængslerne?

Besvarelse

Justitsministeren (Frank Jensen):

Forespørgslen i dag afspejler det, de fleste ved, nemlig at Kriminalforsorgen de seneste måneder desværre har været plaget af store problemer, nogle problemer, som bl.a. har givet anledning til omtale og diskussion i offentligheden. En del af debatten har været knyttet til konkrete sager vedrørende strafafsonere. De sager skal jeg lade ligge her i dag. Andre problemer har baggrund i Kriminalforsorgens økonomiske og budgetmæssige forhold. Det er dem, jeg vil kommentere under dagens debat.

Inden jeg tager fat på de konkrete forhold, vil jeg minde om Kriminalforsorgens generelle situation. I den borgerlige regerings tid i 1980'erne og først i 1990'erne blev Kriminalforsorgen udpint økonomisk. Der blev gennemført gentagne besparelser, såkaldte produktivtetsbesparelser, på Kriminalforsorgens økonomiske ressourcer. Der blev ikke taget hensyn til det ressourcebehov, som nye opgaver, nye belastninger medførte. Antallet af afsoningsdage i anstalterne, af tilsyn og personundersøgelser steg. Bemanningen i Kriminalforsorgens institutioner nærmede sig den kritiske nedre grænse. Ventekøerne steg. Der blev ikke investeret tilstrækkeligt i ny teknik, og Kriminalforsorgens bygninger blev ikke vedligeholdt i nødvendigt omfang.

Samtidig er der sket en udvikling i tyngden af Kriminalforsorgens opgaver. De indsatte i Kriminalforsorgens lukkede institutioner er blevet vanskeligere at håndtere; afsoningsmiljøet er desværre forværret, men det er heldigvis lykkedes i højere grad at finde alternativer til afsoning i lukkede institutioner for den mindre tunge del af klientellet. Endelig stilles der også på Kriminalforsorgens områder øgede krav til kvaliteten i indsatsen, til betjeningen af det øvrige retsvæsen og til arbejdsmiljø, trivsel og uddannelse for de ansatte.

Hvad angår de mere konkrete budgetproblemer, kan jeg oplyse, at de startede i 1996, hvor Kriminalforsorgen kom ud af finansåret med et underskud på knap 28 mio. kr. Årsagen til dette underskud var for det første, at antallet af uddannelsespladser for fængselsfunktionærer

blev udvidet i 1996, nye aktiviteter i de seneste år gjorde det nødvendigt at forøge rekrutteringen af fængselspersonale, og for at sikre, at det nye personale var uddannet, inden det blev fastansat, blev uddannelseskapaaciteten i 1996 forøget med 50 pct. Dette betød et tilsvarende fravær af de medarbejdere, der var på uddannelse, et fravær, som de øvrige måtte fylde ud ude på institutionerne, ude på anstalterne. En del af det nye personale faldt desværre fra, hvad der yderligere forøgede udgifterne.

For det andet betød bl.a. rockerkrigen stigende udgifter til eksempelvis retsfremstillinger og bevogtning.

For det tredje steg det gennemsnitlige lønniveau med omkring 5 mio. kr. mere, end lønbevillingerne blev pristalsreguleret med. Endelig viste også andre udgiftsområder uventet stigning.

Tidligt i 1997 gik Kriminalforsorgen i gang med at iværksætte besparelser for at nedbringe dette underskud; bl.a. undlod man at foretage en almindelig pris- og lønregulering af driftsudgifterne for de forskellige institutioner under direktoratet. Herudover skar man ned, dels på større anskaffelser og vedligeholdelsesarbejder og dels på aktivitetsniveauet for personaleuddannelsen.

I løbet af forsommeren viste det sig, at der stik imod forventning ikke kunne spores tilstrækkelige resultater af de iværksatte besparelser. Regnskabstallene viste nemlig, at Kriminalforsorgen ikke ville få fjernet underskuddet fra 1996, hvis der ikke blev iværksat yderligere besparelser.

Derudover afslørede tallene et underliggende budgetproblem, der betød, at Kriminalforsorgen ville risikere at få et underskud på omkring 45 mio. kr. i 1998, hvis der ikke blev grebet yderligere ind.

Der var samlet set grund til, at besparelserne blev skærpet i forhold til det, der var gældende i foråret 1997, for de havde ikke den tilstrækkelige ønskede effekt. Som følge heraf blev det i juli 1997 indskærpet alle Kriminalforsorgens tjenestesteder, at de alene måtte afholde de absolut mest nødvendige udgifter for at opretholde det aktuelle aktivitetsniveau.

Samtidig blev der indført ansættelsesstop i såvel direktoratet som i fængslerne. Efter planen skulle ansættelsesstoppet videreføres, indtil personaleforbruget var reduceret med 165 årsværk. Dette antal skal ses i forhold til, at der er ansat knap 4.000 i hele Kriminalforsorgen.

Man må have forståelse for, at jeg som ansvarlig minister og Kriminalforsorgen var nødt til på den måde at hugge bremserne i, så snart vi blev klar over de store budgetproblemer. Det er i vores land, i vores folkestyre sådan, at forvaltningen skal indrette sig og indrette sit forbrug efter de bevillinger, som Folketinget giver den. Det må også gælde for Kriminalforsorgen.

Samtidig var jeg helt opmærksom på Kriminalforsorgens anstrengte bevillingsmæssige situation og på ønsket om, at denne sparerunde blev en parentes i en i øvrigt fornuftig ressourcemæssig udvikling i Kriminalforsorgen. Det var på den baggrund med beklagelse, at jeg måtte notere mig, at der i begyndelsen af november 1997 fandt en aktion sted i Københavns fængsler, som af tjenestemand retten blev anset for en kollektiv overtrædelse af tjenestemandsløven, og, tror jeg, bl.a. med baggrund i de udmeldte besparelser.

Mandag morgen den 3. november indløb et påfaldende stort antal sygemeldinger, som steg i løbet af dagen. Til trods for at tjenestemand retten om tirsdagen, den 4. november, pålagde de aktionerende straks at normalisere arbejdet, steg sygefraværet i de følgende dage. Antallet af sygemeldinger steg fra normalen omkring 30 om dagen til, at der torsdag, den 6. november var godt 220 sygemeldte.

Først fredag den 7. november begyndte antallet af sygemeldinger at falde, og i løbet af weekenden den 8. og 9. november blev forholdene i Københavns fængsler atter normaliserede.

Som jeg nævnte indledningsvis, har jeg stor forståelse for den pressede ressourcemæssige situation i Kriminalforsorgen og for de store og voksende belastninger, som personalet navnlig i de lukkede fængsler er udsat for. Heroverfor står imidlertid, at tjenestemandssystemet netop tilsiger at opretholde driften i nogle centrale offentlige funktioner også under faglig uenighed. Når fængselsfunktionærerne er tjenestemænd, skyldes det netop ønsket om at undgå uacceptable tilstande i fængslerne, når der, hvad der jo fra tid til anden vil forekomme, er utilfredshed blandt personalet eller anden faglig uenighed.

Det er min overbevisning, at denne konflikt for såvel samfundet som de indsatte har medført nogle uacceptable konsekvenser. Som eksempel kan jeg nævne, at det under konflikten blev nødvendigt at aflyse næsten al trans-

port af frihedsberøvede til afhøring hos politiet og til retterne.

Dertil kommer, at det i flere perioder var umuligt at lade forsvarere besøge deres klienter i Københavns fængsler, ligesom de frihedsberøvede ikke fik lejlighed til at modtage besøg fra pårørende. Der kunne ikke ske indlevering af effekter, værkstederne blev lukket, gårdturene suspenderet. Det affødte uro blandt de indsatte, som begik en del hærværk.

Der har også været en aktion i Statsfængslet i Nyborg. Der meldte man sig ikke syg, men holdt i stedet fagligt møde. Dette møde fandt sted onsdag den 5. november 1997 fra tidlig morgen til kl. 22 samme aften. 56 af i alt 95 fængselsfunktionærer, som skulle have vagt den dag, deltog i det faglige møde.

Aktionen var formentlig ligesom konflikten i Københavns fængsler et udtryk for utilfredshed med besparelserne. Derudover var den nok også symptomet på frustration over de negativt stærke indsattes truende adfærd i forhold til både personalet og de medindsatte. Om disse konflikter får arbejdsretlige konsekvenser bl.a. i form af løntræk og bod for de fængselsfunktionærer, der deltog, vil tiden vise.

Når det er sagt, vil jeg udtrykke min tilfredshed med, at Kriminalforsorgen i den finanslov, som er gældende for 1998, og som vi netop har vedtaget, har fået en følelig håndsrækning i form af en bevillingstilførsel på knap 80 mio. kr.

Dette muliggør en generel styrkelse af personalet i fængslerne, hertil er afsat ca. 20 mio. kr.; en indsats over for negativt stærke fanger, hertil er afsat ca. 28 mio. kr.; en indsats over for visse unge afsonere i Statsfængslet i Ringe, hertil er afsat ca. 4 mio. kr.; en fortsat udbygning og evaluering af vort særlige program for, at de indsatte skal lære at styre sig selv, såkaldt kognitiv færdighedsuddannelse, hertil er afsat ca. 3 mio. kr.; indretning af en kontrakt pension, formentlig på Fyn, hertil er afsat knap 15 mio. kr.; konvertering af ca. 30 åbne afsoningspladser til halvlukkede pladser, hertil er afsat knap 5 mio. kr.; og endelig etablering af 8 ekstra afsoningspladser for kvinder på Anstalten ved Herstedvester, hertil er afsat knap 5 mio. kr. Endvidere har Kriminalforsorgen ved et aktstykke fået tilført 25 mio. kr. til udligning af den resterende del af underskuddet fra 1996.

Dette resultat af finanslovforhandlingerne viser, at der bredt her i Folketinget er forståelse for Kriminalforsorgens trængte ressourcemæs-

sige situation og for de øgede belastninger, som personalet udsættes for i det daglige.

Det forhold, at nogle fængselsfunktionærer ulovligt nedlægger arbejdet, skal ikke – heldigvis ikke – gå ud over de mange fængselsfunktionærer, der under vanskelige forhold har passet deres arbejde og det endda på fortrinlig måde.

I forespørgslen spørges der også til ledelsesforholdene i Kriminalforsorgen, og her er der allerede taget flere initiativer.

For det første skal der tilvejebringes flere langsigtede ressourcemæssige rammer for Kriminalforsorgen. Som det blev aftalt i forbindelse med finansloven for i år, skal der forberedes en flerårig bevillingsaftale for Kriminalforsorgen, der kan få virkning fra 1999. For at en sådan bevillingsaftale kan få det bedst mulige og saglige grundlag og samle størst mulig tilslutning her i Folketinget, er det aftalt, at denne bevillingsaftale skal baseres på en grundig analyse af udviklingen i Kriminalforsorgens opgaver, dens produktivitet, økonomi, kapacitet, arbejdsmetoder og ledelsesforhold. En sådan analyse er allerede sat i gang i samspil mellem Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriets departement.

Formålet med en sådan flerårsaftale er at skabe den fornødne ro til en langsigtet løsning af Kriminalforsorgens opgaver gennem en flerårig sammenhængende indsats. Vi må i den forbindelse vurdere såvel behovet for ressourcer til Kriminalforsorgens drift som behovet for ressourcer til byggeri og vedligeholdelse af den eksisterende bygningsmasse, hvor også spørgsmålet om opførelse af nye fængsler må vurderes.

Jeg har tiltro til, at vi på den måde kan sætte en lige så positiv udviklingsproces i gang i Kriminalforsorgen, som vi har fået sat i gang i dansk politi som følge af en flerårsaftale på dette område.

I lyset af de budgetproblemer, vi nævnte før, må vi for det andet også vurdere Kriminalforsorgens økonomistyring. Hidtil har Direktoratet opereret med flere enheder, der hver styrer dele af økonomien.

Det må konstateres, at den nuværende struktur ikke har været fintmasket nok til så tidligt, som det ville have været ønskeligt, at opfange de budgetproblemer, som Kriminalforsorgen kom ud i i 1996, samt det underliggende budgetproblem for 1998 og følgende år. Jeg har derfor taget initiativ til, at der så hurtigt som

muligt iværksættes en bedre økonomistyring i Kriminalforsorgen, og at Kriminalforsorgens ledelsesforhold indgår i den undersøgelse, jeg netop har omtalt.

Jeg har fuld tiltro til, at de initiativer, jeg her har beskrevet, vil betyde, at der vil blive rettet op på Kriminalforsorgens økonomiske situation.

Jeg ser frem til, at Kriminalforsorgen således kan få lov til at koncentrere sig om det væsentlige, nemlig at fortsætte den positive udvikling med iværksættelse af nye behandlingsinitiativer over for de indsatte, både når det drejer sig om narkomisbrugere, om sexkriminelle og også andre, hvor det at få ændret deres afvigende karakter er forbundet med en massiv påvirkning af deres psyke og sociale adfærd. Det kræver, at der er behandlingsinitiativer i Kriminalforsorgen, som er målrettet mod det.

Jeg tror, og her sigter jeg også til Kriminalforsorgens personale, at det vil være i alles interesse, at Kriminalforsorgen nu får ro til den store udfordring, der ligger for 1998, og for, at vi også politisk i 1998 kan få lagt det bedst tænkelige grundlag for en langsigtet positiv udvikling for Kriminalforsorgens rolle i vores samfund: som dem, der står for straffuldbyrdelsen af de domme, der afsiges ved domstolene.

Forhandling

Tom Behnke (FP):

Tak til ministeren for en meget fyldig og god besvarelse, synes jeg. Ministeren kom godt rundt om det, der er problemerne, og ministeren redegjorde for, hvad man har taget initiativer til.

Det er rigtigt, at der indtil videre er afsat i hvert fald 80 mio. kr. ekstra til at gå ind og prøve at styrke nogle af de her områder. Det er nogle ressourcer, der har manglet, og vi har i Fremskridtspartiet naturligvis støttet, at man afsatte ekstra ressourcer til det her område, for det var åbenbart for enhver, at der også her manglede ressourcer.

Vi er også tilfredse med i Fremskridtspartiet, at man nu er gået i gang med en kulegravning af hele Kriminalforsorgens område for at se, om der er nogle ting, man kan gøre bedre eller anderledes.

Når man så ser på, hvad der på nuværende tidspunkt konkret er taget initiativer til, er det jo i virkeligheden nogle små, tekniske justerin-

ger. Men det, der kunne være lidt sjovere med den debat her i dag, var ligesom at prøve at komme et skridt videre og se på, om der er et eller andet, som vi allerede nu kunne lægge os fast på, som der måske er politisk flertal for, noget, der er politisk opbakning til at gøre.

Jeg kunne f.eks., når vi taler om de tekniske ændringer, komme i tanke om, at det i hvert fald af medierne er fremgået, at der i Folketinget er et flertal for, at man laver en forsøgsordning med elektronisk hjemmefængsling, som jo klart vil aflaste de eksisterende fængsler. Bygningsmassen i de enkelte fængsler vil blive aflastet, hvis man laver en forsøgsordning med elektronisk hjemmefængsling, og det skulle der jo være flertal for.

Men se, de ting, som allerede er sat i værk, er jo langtfra nok. Det er ikke nok, at man går ind og laver nogle bygningsmæssige og tekniske ændringer og tilfører Kriminalforsorgen lidt flere penge.

Spørgsmålet er nemlig, om der ikke også skal et holdningsskifte til? Skal der ikke ske en eller anden form for ændring i den politik, som man fører i de danske fængsler? Holdninger til disciplin. Holdninger om konsekvens, hvis man ikke overholder de spilleregler, der er. En holdning til det ansvar, som også de indsatte er nødt til at have både over for sig selv og over for medindsatte. Man kunne også kalde det for institutionsånden eller måske endda fængselsånden. Den synes jeg lader meget tilbage.

Jeg kunne godt tænke mig, hvis forespørgselsdebatten her i dag kunne komme ind på miljøet i fængslerne, at vi også taler lidt om det. Er den ånd, der er i fængslerne, som den skal være? Hvis den ikke er det, hvem har så ansvaret for det? Er det Folketinget? Er det ministeren? Eller er det ledelsen i Kriminalforsorgen? Hvem er det, der sidder og indgyder den negative ånd, som der i øjeblikket er i de danske fængsler?

Vi ser jo igen og igen, at selv meget farligt kriminelle kan stikke af fra fængslerne, og vi ser, at der gøres for lidt for at afværne narkomanerne.

Jeg står egentlig lidt uforstående over for, at personer, når de er i politiets varetægt, mens de er varetægtsfængslede og skal køres til fristforlængelse eller retsmøder og lign., bliver transporteret under meget store sikkerhedsforanstaltninger ilagt håndjern – de farligste af dem oven i købet også i fodlænker – for at man kan være sikker på, at de pågældende ikke stikker

af eller gør skade på sig selv eller andre. Og allerede dagen efter at de pågældende er kommet i fængsel, og efter at der er afsagt dom og de sidder og skal afsone, så kan de få udgang for at komme til tandlæge eller lign., hvor sikkerhedsforanstaltningerne fuldstændig mangler.

Og det er jo dér, vi ser, at der så desværre er nogle, som når at stikke af. Vi ser, at der desværre er endda meget farlige fanger, som når at stikke af – til stor fare for øvrige borgere her i samfundet. Det, vi må kunne kræve, er, at de fængsler, vi har, er sikre.

Når vi har bestemt, når samfundet har bestemt, at man for en eller anden kriminel handling skal sidde i fængsel, så sidder man rent faktisk også i fængsel og bliver siddende, indtil selv samme myndighed siger, at nu behøver vedkommende ikke sidde der mere. Det er ikke op til den enkelte indsatte selv at bestemme, hvornår vedkommende kan gå.

Vi kunne godt forestille os, at man gjorde langt mere ud af at få nogle særlige afdelinger til de stærke, negative fanger i fængslerne. Vi kunne godt tænke os, at der var en helt anden form for disciplin i fængslerne, hvor det bliver gjort klart for de indsatte, at de har overtrådt samfundets spilleregler. De har nu fået en straf og skal sidde i fængsel, og så er det altså ikke ensbetydende med, at de kan gøre, som det passer dem. Så er det personalet i fængslerne, der bestemmer, og ikke de indsatte.

Vi kunne godt tænke os, at der i højere grad var konsekvens, når indsatte overtræder spillereglerne. Hvis man overtræder de betingelser, der bliver sat, når man er på udgang eller orlov, må der være en klar konsekvens. Hvis systemet ikke udviser den konsekvens, hvis systemet ikke viser, at handling også har en konsekvens, er vi tilbage ved udgangspunktet, nemlig det, der førte til, at de kriminelle blev kriminelle, dvs. mangel på respekt for sig selv og for andre. Der er jo ikke noget at sige til, at indsatte i danske fængsler i dag har mangel på respekt for det system, de sidder under.

Det handler altså om, at der skal være mere konsekvens. Der skal være respekt og ansvar, og ikke mindst er det utrolig vigtigt, at vi får sikret, at der er arbejde til alle, der sidder i de danske fængsler, således at de føler, at de har noget at stå op til hver dag.

På den baggrund skal jeg på vegne af Fremskridtspartiet fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at tilstandene i de danske fængsler er uacceptable, bl.a. på grund af

- at der ofte er vold mod indsatte og fængselsbetjente fra indsatte samt en nedbrydende optræden fra stærke, negative indsatte,
 - at flugt er for let og ikke medfører seriøse sanktioner,
 - at der ofte er for lidt arbejde og for lidt kontrol til, at arbejdspligten reelt gennemføres for de indsatte,
 - at fængslerne »flyder« med narkotika, og
 - at Kriminalforsorgen ikke altid følger politiets advarsler mod udgange,
- opfordrer Folketinget regeringen til
- at oprette to særligt sikrede fængsler til stærke, negative indsatte og, indtil disse fængsler er oprettet, at foretage de foranstaltninger, der er nødvendige for at stoppe disse indsatte nedbrydende virksomhed,
 - at sikre en effektiv bevogtning af farlige indsatte samt sikre, at flugt eller udeblivelse fra udgang medfører en mærkbar sanktion, ved at prøveløsladelsen bortfalder,
 - at sikre, at alle indsatte sættes til relevant arbejde under effektiv kontrol for at forberede sig til arbejdslivet uden for fængslet,
 - at arbejde målbevidst for at gøre fængslerne narkofrie og
 - at sikre, at politiets advarsler mod udgange altid følges.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 38).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag vil indgå i de videre forhandlinger.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt takke ministeren for besvarelsen og ikke mindst for den grundige redegørelse for de økonomiske problemer, som Kriminalforsorgen har haft inden for det sidste års tid.

I Socialdemokratiet har vi ikke meget at lægge til denne del. Vi er tilfredse med, at det er lykkedes at finde en løsning på de akutte problemer gennem det aktstykke, hvor Folketinget bevilgede 25 mio. kr., og gennem bevillingen på 80 mio. kr. på dette års finanslov.

Så vil vi godt derudover udtrykke et fromt ønske om, at alle Folketingets partier vil lære af fortidens fejl. Det er jo nemlig rigtigt, sådan

som ministeren i øvrigt også var inde på, at de grundlæggende problemer, som Kriminalforsorgen slås med i dag, opstod i 1980'erne og i begyndelsen af 1990'erne, hvor den daværende regering helt uden hensyn til væksten i arbejdsopgaverne skar drastisk ned på bevillingerne.

Blandt mange nedskæringer erindrer jeg således en grotesk situation – jeg tror, det var omkring 1990 – hvor den borgerlige regering i erkendelse af, at Kriminalforsorgen i frihed ikke længere var i stand til at udføre de pålagte opgaver, med den ene hånd gav dem omkring 35 nye stillinger for så ganske kort tid efter med den anden hånd at fjerne stillingerne igen via pålæg om generelle besparelser.

Den nedskæringspolitik, som var en realitet i de år, betød, at man skubbede problemerne foran sig, så de hobede sig op, og så de blev langt vanskeligere at løse, end hvis man løbende havde taget fat på dem.

Den form for manglende langsigtet planlægning skaber alvorlige problemer. Personalet får et dårligere arbejdsmiljø, som præges af frustrationer, fordi de ikke på tilfredsstillende vis kan løse de opgaver, der er pålagt dem. Det gælder både i Kriminalforsorgen i frihed og i Fængselsvæsenet, hvor de ansatte dertil føler utryghed på grund af det barskere miljø, der har udviklet sig i forbindelse med negativt stærke fanger. Det har også betydet, at den forebyggende indsats, som i sidste ende skulle være en hovedopgave for kriminalforsorgsindsatsen, lider voldsomt skade.

I sidste uge var Retsudvalget på Søbysøgård, hvor hovedparten af de indsatte er unge mellem 18-30 år. De indsatte talsmænd understregede stærkt over for os, at det ikke er nok at beskæftige de indsatte med arbejde eller undervisning i 7 timer om dagen, men at der er et stort behov for en indsats i de indsatte fritid, fordi det er her, der er mulighed for at påvirke i en positiv retning. Efterfølgende bekræftede og beklagede personalet, at talsmændene havde ret, men der var simpelt hen ikke personale-mæssige ressourcer til for alvor at gå ind i den opgave.

Og tilsvarende problemer kan desværre også nævnes fra Kriminalforsorgen i frihed, hvor opgaven jo er at sluse indsatte tilbage til samfundet på en måde, der mindsker risikoen for recidiv. Her betød nedskæringerne, at udslusningspensioner blev lukket, at personundersøgelser og tilsyn ikke blev gennemført i det omfang, som det var ønskeligt. Det er ikke

acceptabelt. Derfor er det godt, at der nu skal laves en aftale om en flerårig bevilling.

Ministeren nævnte, at der skal laves en vurdering af ressourcer både til drift og vedligeholdelse og eventuelt nybyggeri, som har været fremme i debatten om at bygge nye fængsler. Det vil vi godt være med til at diskutere, men lad det være sagt med det samme, at vi finder det mere end ejendommeligt, at de negativt stærke fanger, som skaber de nuværende problemer i fængslerne, skal placeres i det nyeste og bedste byggeri. Vi mener derfor, at hvis der skal være tale om nybyggeri, så må det blive til erstatning for den ældste og ringeste del af den eksisterende bygningsmasse.

Vi vil gerne understrege, at når der skal udarbejdes en flerårig aftale for Kriminalforsorgen, så finder vi, at hovedvægten må lægges et andet sted. Man kommer ikke uden om, at lovovertrædelse skal straffes, men det er vigtigt, at systemet tilrettelægges sådan, at det bliver mest muligt forebyggende.

Det betyder forstærket indsats for behandling af misbrugere og sexkriminelle. Det betyder udvikling af alternative strafformer, som vi kender det fra spritkørsel og fra forsøget med narkomaner. Det betyder også en forstærket indsats for at give de indsatte bedre instrumenter i hænde til at klare sig ude i samfundet, f.eks. i form af mere målrettet uddannelse og af udbygning af de såkaldte cognitive skills-programmer – både i fængslerne og i den frie forsorgs regi.

Men der er også behov for, at Kriminalforsorgen i frihed kan forstærke indsatsen i forbindelse med udslusning, skaffe bolig og arbejde, føre tættere tilsyn med løsladte på vilkår osv. Den indsats og de ressourcer, der lægges på disse områder, er formentlig de bedst anvendte, fordi de kan øge den enkeltes mulighed for at klare sig ude i samfundet uden kriminalitet til gavn både for den enkelte og for samfundet som helhed.

I Socialdemokratiet er vi som nævnt tilfredse med, at der nu skal udarbejdes en flerårsaftale for Kriminalforsorgen, og vi yder meget gerne et konstruktivt bidrag til arbejdet efter de retningslinjer, jeg her har skitseret.

Jeg skal derfor på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at der i forbindelse med finansloven for 1998 er sat en række initiativer i gang på Kriminalforsorgens område i form af

- øget indsats over for unge straffasonere,
- styrket indsats mod narko, bl.a. ved etablering af en narkofri kontrakt pension,
- øget bemanning i fængslerne, bl.a. til en indsats mod negativt stærke fanger, og
- udbygning af kognitiv færdighedstræning (styr dig selv-programmet),

og at der i øvrigt i første del af 1998 gennemføres en analyse af Kriminalforsorgen, der skal omfatte bl.a. budget, struktur og administrative arbejdsgange, og som kan danne grundlag for en drøftelse af en flerårig bevillingsaftale på dette område, herunder en vurdering af Kriminalforsorgens anlægsbehov og et initiativ til løsning af problemerne med negativt stærke indsatte.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 39).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Erling Oxdam (V):

Lige siden dr.jur. Stephan Hurwitz startede diskussionen om, hvorfor vi straffer, har man diskuteret nytten af at sætte kriminelle personer i fængsel. Man siger, at ingen bliver bedre mennesker af at sidde i fængsel, snarere tværtimod. Omvendt må man sige, at det er nødvendigt, at grove forbrydere kommer bag lås og slå i en vis tid, ikke med hævnfølelse som baggrund, men som samfundets reaktion og for i hvert fald for en tid at beskytte borgerne mod nye forbrydelser fra den indsatte side.

Spørgsmålet er, om ikke denne forespørgsel af Kim og Tom Behnke kommer en postgang for sent. Inden d'herrer Behnke anmeldte deres forespørgsel af den 7. november 1997, havde Venstre og De Konservative allerede den 28. oktober 1997 fremsat et detaljeret forslag til folketingsbeslutning om en mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse og oprettelse af fængsler for stærke fanger. Jeg henviser her til den nærmere formulering af forslaget 20 punkter, som i øvrigt som beslutningsforslag nr. B 38 kommer til debat som næste punkt på dagsorden.

denen i Folketinget i dag lige efter denne forespørgselsdebat.

Dette mener jeg for det første med den begrundelse, at der kommer et mere detaljeret forslag til behandling nu, men forespørgslen kommer også for sent, fordi Kriminalforsorgens direktør i mellemtiden er fratrådt og overgået til en helt anden stilling, og ledelsen var jo inddraget her under forespørgslen. Og endelig er der jo det, som både ministeren og fru Dorte Bennedsen nævnte, at der yderligere er tilgået fængselsvæsenet/Kriminalforsorgen 80 mio. kr. her i 1998.

Derimod har forslagsstillerne selvfølgelig ret i, at der er mange forhold i vores fængsels-system og -væsen, der trænger til reformer eller, som det hedder med tidens sprog, opstramninger.

Her vil jeg nævne, at Retsudvalget har været på besigtigelsesbesøg i forskellige åbne og lukkede fængsler, således at vi selv i Retsudvalget har kunnet se og høre om den nuværende tilstand og om behovet for ændringer. Jeg henviser også her til, at fru Dorte Bennedsen netop nævnte besøget på Søbysøgård, men vi har også været i Horsens og Herstedvester og senest Nyborg Statsfængsel.

Blandt de momenter, der kan give uro blandt såvel personale som indsatte, vil jeg lige nævne forholdet mellem stærke og svage indsatte, afskaffelse af narko i fængslerne – her peger jeg særligt på kontraktspladser, som har vist sig at være succesfulde – bedre teknik til afsløring af narkosmugling, begrænsning af de indsattes adgang til aktindsigt og navnlig personalemapper, bedre teknik til overvågning – ikke for at få helt flugtsikre fængsler, men for at gøre det vanskeligere at flygte; det har man haft succes med i Sverige. Ja, der er mange andre tiltag, der kunne nævnes, og jeg henviser stadig væk til forslaget på næste punkt på dagsordenen. Men disse punkter her er navnlig dem, der kunne give anledning til uro.

Med hensyn til det forslag til vedtagelse, som Fremskridtspartiet har fremsat, må jeg sige, at det kan vi ikke stemme for. Det andet forslag, som de partier, som fru Dorte Bennedsen nævnte, er med til at fremsætte, vil Venstre bakke op. Jeg vil dog gerne i den forbindelse sige, at dermed er brodden altså ikke taget af det forslag, der hedder B 38. Det opretholdes stadig væk som forslag, og det vil så komme til særlig behandling efter denne debat.

Helge Adam Møller (KF):

Mennesker, der begår kriminalitet, skal straffes, og begår de alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet, så skal de i fængsel. Det er en klar konservativ holdning, og det er min holdning.

Det er en lige så klar holdning, at de mennesker, som sættes i fængsel, skal hjælpes. De skal have en chance og en mulighed for, mens de er bag fængslets mure og soner deres brøde, at forberede sig til en lovlydig tilværelse, når de en dag atter sættes på fri fod.

Men sådan er situationen ikke i dag. Den er nærmest modsat. Regeringen og Kriminalforsorgens ledelse har i stort omfang svigtet de indsatte og svigtet de mange medarbejdere ude i fængslerne. Det må jeg desværre konstatere bl.a. efter mange besøg i danske fængsler. Regeringen har jo accepteret en udvikling i fængslerne, som er uacceptabel, og som skaber øget kriminalitet i stedet for det modsatte.

Forholdene i fængslerne i dag i 1998 betyder, at man gør kriminelle mere kriminelle. Man gør mennesker, der ikke er narkomaner, til narkomaner. Man accepterer, at indsatte, selv om der er arbejdspligt, ikke bestiller en døjt. Man gør unge indsatte med lav moral og dårlige holdninger endnu svagere, endnu mere holdningsløse og endnu mere slappe, end de var, før de blev indsat i fængslet.

Jeg ved, at regeringen og Kriminalforsorgens ledelse ikke gør dette af ond vilje. Men det, der er galt i øjeblikket, er en katastrofal mangel på vilje, engagement og konsekvens til at bruge den disciplin, den kontrol og de sanktionsmidler, som er nødvendige for at sikre, at fængslerne ikke drives på de stærke, negative fangers præmisser. Det skal være personalet, der bestemmer i fængslerne, ikke de stærke fanger.

Samtidig skal de indsatte i fængslerne have en tilværelse, der i størst muligt omfang uden at gå på kompromis med sikkerheden forbedrer og forbereder de indsatte til, at de skal tilbage til samfundet og leve en tilværelse uden ny kriminalitet.

Men sådan er virkeligheden ikke. Lad mig minde om, at Retsudvalget med den daværende justitsminister og Retsudvalgets formand, hr. Bjørn Elmquist, i spidsen var på besøg i statsfængslet i Vridsløselille den 6. september 1996. Da vi op ad formiddagen besøgte værkstedet i kælderen, var et antal indsatte i gang med forskelligt arbejde, men samtidig lå der adskillige af de indsatte og snorksov på gulvet. Det var kl. 11 om formiddagen. Flere af dem var helt klart

stærkt påvirket af narkotika. Den daværende justitsminister og Retsudvalgets medlemmer skrævede hen over dem eller gik uden om dem.

Dette er selvfølgelig ganske uacceptabelt. Men blev der grebet ind her og i andre fængsler, så narkotikaen bekæmpes, og så de indsatte beskæftiges målrettet i den daglige arbejdstid? Svaret er et rungende nej.

Det blev atter bekræftet, da Retsudvalget i sidste uge, den 5. og 6. januar, besøgte Nyborg Statsfængsel og fængslet Søbysøgård på Fyn. Fængslerne flyder stadig med narkotika. Det er normalt lettere at skaffe sig narkotika i et dansk fængsel, end det er i midten af København. Og hvad var det, vi oplevede på Søbysøgård, hvor bl.a. mange helt unge kriminelle afsoner deres straf? Ja, vi oplevede, at syv ud af de ti fanger, der skulle arbejde i gartneriet, bare havde sygemeldt sig, først og fremmest fordi den beskedne betaling, man får for at arbejde, stort set er den samme, uanset om man arbejdede eller man bare meldte sig syg.

Vi oplevede, at unge 15-17-årige indsatte får lov til at bo i en kæmpe svinesti, uden at man målrettet og systematisk påvirker og bearbejder dem til at yde en indsats, til at gøre et stykke arbejde, så i hvert fald nogle af dem kan holde sig fri for kriminalitet, når de igen kommer på fri fod.

Hvordan ville vores egne børn blive, hvis de blev mødt med en sådan mangel på de nødvendige tre k'er: Krav, konsekvens og kærlighed? Vi har oplevet ved vores møde med et par voksne modne talsmænd at få at vide, at mindst halvdelen af alle indsatte var på daglige stoffer. Vi fik at vide, at de unge indsatte, som måske havde allermest behov for støtte, groft blev svigtet. Ingen turde tilsyneladende stille krav til dem. Jeg kunne blive ved længe, men tiden og formanden tillader det ikke.

Konklusionen er klar: Skal vi i Det Konservative Folkeparti være med til et bredt forlig vedrørende Kriminalforsorgen, kræver det en helt anden holdning og en helt anden indstilling hos regeringen og Kriminalforsorgens ledelse. Fængslerne skal være mere sikre end i dag, men fængslerne skal også klart leve op til, at de indsatte skal forberedes og forbedres med henblik på, at de den dag, de igen kommer tilbage til samfundet, kan leve en tilværelse uden ny kriminalitet. Det bliver til gavn for de indsatte, men først og fremmest til gavn for resten af samfundet, nemlig alle de lovlidige.

(Kort bemærkning).

Poul Qvist Jørgensen (S):

Den lange svada, som vi jo har hørt utrolig mange gange før, kunne jo give anledning til megen forhaling af debatten, men det tror jeg ikke tjener noget særligt formål.

Men jeg vil godt spørge hr. Helge Adam Møller: Hr. Helge Adam Møller repræsenterer et parti, der ynder at gå arbejdsgivernes ærinde og diskutere på vegne af arbejdsgiverne. Hvad har Det Konservative Folkeparti på den baggrund overhovedet gjort for at sikre sig det, hr. Helge Adam Møller så meget efterlyser, nemlig relevant og ordentligt arbejde? Hvad har Det Konservative Folkeparti, også da det var i regering, gjort for at sørge for, at der kunne være noget arbejde, som var meningsfyldt, så man måske kunne undgå at falde over sovende indsatte?

Jeg forstår, at det stadig er den gamle, enkeltstående historie, vi skal høre, hver gang hr. Helge Adam Møller har ordet, uanset om det er her eller nede i Christiansfeld, eller hvor vi nu er henne. Hvorfor nævnes ikke de trods alt meget spændende arbejdsprojekter, vi så på Søbysøgård? Hvorfor nævnes de ikke? Nej, det er ikke interessant, det er mere interessant at fortælle en gammel historie om, at man faldt over en fange. Hvorfor trampede hr. Helge Adam Møller i øvrigt ikke på ham, så han blev vågen?

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg valgte helt bevidst ikke at omtale de mange positive tiltag, der er i Kriminalforsorgen, og som der har været de sidste 5, 10, 15 eller 20 år. Jo, der sker meget godt. Men det, vi kan konstatere gang på gang, og som vi får at vide af de indsatte, og som hr. Poul Qvist Jørgensen også fik at vide af de to voksne, modne talsmænd forleden dag, er, at forholdene i fængslerne gør, at en lang række af de indsatte enten bliver mere narkomaner, end de var i forvejen, eller bliver narkomaner, hvis de ikke var det i forvejen. Der stilles ikke nogen som helst krav, man kan stort set selv frit vælge, om man gider gå på arbejde eller ej, og man kan altså bare melde sig syg, hvis man har lyst. Alt det har vi jo fået bekræftet gang på gang, og det er det, vi oplever, når vi kommer ud på en anmeldt inspektion.

Det er det samme, vi får at vide, når vi snakker med almindelige fængselsbetjente og de

fortæller om deres dagligdag. De fortæller om de stærke, negative indsatte, der dominerer det hele, styrer det hele og brækker ben, arme eller næse på dem, der ikke retter sig efter det, de forlanger. Og hvem er det, der ene og alene kan rette de forhold? Det er landets justitsminister. Det kræver ingen ny lovgivning, men det kræver et menneske med vilje og engagement til at tage fat på de sager, og så hjælper det ikke at komme og sige, hvad regeringen gjorde for 5 år siden. Hr. Poul Qvist Jørgensens parti har haft regeringsmagten i 5 år, det er blevet værre for hver eneste dag i de 5 år, og der er stort set intet gjort.

Margrete Auken (SF):

Når man hører hr. Helge Adam Møller, kan man slet ikke forstå, hvorfor han overhovedet vil være med i et forlig, for det er, som om vi bare kan genopføre og genopføre og genopføre de debatter, vi har haft. Jeg synes bare ikke, det fører ret meget med sig.

Det er klart, at vi også fremover kommer til at opleve, at uanset hvad vi foretager os, er der problemer i fængslerne, fordi det er mennesker fyldt med problemer, vi putter ind i fængslerne. Det er altså ret håbløst at gøre fængsler kriminalitetsfri, vil jeg bare sige, selv om jeg tror, vi gerne ville gøre det alle sammen. Det er ikke nok at tale om det, som om det var en børnehaven, der bare trænger til en fast ledelse, og så er den hjemme. Jeg synes simpelt hen, det er uanstændigt at omtale problemer, som kan være meget tunge, på den måde.

Vi er i SF meget tilfredse med, at vi er med i det finanslovforlig, der er indgået, og vi står også bag det forslag til vedtagelse, der er stillet, fordi vi faktisk føler, at der er noget at tage fat på, og at tingene kan gøres på en anden måde. Der har i meget lang tid været rumlerier i Kriminalforsorgen, og systemet er nu på både den mere menneskelige side og den bygningsmæssige side meget nedslidt. Der skal penge til, men der skal altså også mere end penge til.

Bygningsmassen er ældgammel og mør, for det er jo meget længe siden, der er blevet bygget nye fængsler. Man kan diskutere betimeligheden af dem, fordi man i det hele taget kan diskutere betimeligheden af fængsler; men når vi nu har dem og putter folk ind i dem, kunne det godt være, at der skulle lidt mere end en dessertske til, før man kan bryde ud af fængslet. Jeg er imod, at vi bygger noget, der minder om Kumla osv., og jeg tror, at de såkaldt flugtsikre

fængsler er farlige, i hvert fald for de ansatte på stedet. Men lidt spænding og arbejde må der jo gerne være forbundet med at stikke af, hvis man vil det, og det er nu engang for nemt at komme ud visse steder, simpelt hen fordi murværket er for dårligt. Jeg fik at vide her for nylig, at en dessertske havde været et tilstrækkeligt redskab, så det var måske nok en idé at gøre noget ved det.

Så er spørgsmålet, om man skal gøre det på den måde, at man siger, at vi skal bruge de fineste bygninger, de nye bygninger. Her vil jeg godt tilslutte mig det, fru Dorte Bennedsen sagde om de værste af fangerne. Som en sagde til mig: Hvorfor skal rockerne have nogle fine, nye klubhuse? Det er måske ikke lige det mest hensigtsmæssige. Jeg synes også, at hvis vi laver nybyggeri og får noget, der ser lidt bedre ud osv., skal det først og fremmest være til de almindelige fanger, og så skal vi bare sørge for, at de bygninger, vi putter de andre ind i, kan holde til dem.

Så er der problemerne med hele planlægningen i Kriminalforsorgen. Vi mangler en målsætningsdebat. Vi har den faktisk jævnt her i Folketinget, men jeg kan ikke rigtig finde ud af, om den foregår inden for Kriminalforsorgen. Jeg er ret sikker på, at den gør det, men med de henvendelser, vi får fra mange forskellige steder, virker det altså meget tilfældigt.

Fru Dorte Bennedsen nævnte de henvendelser, vi har fået fra den frie forsorg om vilkårlige nedskæringer, og vi har lige fået en henvendelse i dag, hvor der gøres opmærksom på, at på trods af Folketingets ønske om, at der bruges flere ressourcer på samfundstjeneste osv., og at det ser ud, som om der er flere, der kommer i samfundstjeneste, har man alligevel ikke fået tilført midler efter en nedskæring, osv. Men det er ikke nok til, at vi bare kan sige: O.k., så må vi flytte nogle flere penge over til den frie forsorg. Det synes jeg selvfølgelig man skal gøre, men det er et signal om, at vi har brug for at få hele baduljen endevendt, så vi får en ordentlig beskrivelse af, hvordan man vil arbejde med tingene, og så de flerårige budgetter kommer til at svare til den målsætning, man har lagt sig fast på.

I den sammenhæng vil vi godt, som også Socialdemokratiets ordfører gjorde, understrege betydningen af, at Kriminalforsorgen i hvert fald i videst muligt omfang ud over at tilgodese det behov for straf, der foreligger, også gør det eneste, som giver mening, nemlig i så stor

udstrækning som muligt sender mennesker, som ikke begår ny kriminalitet, tilbage i samfundet. Skal vi begrænse ofrenes antal, gælder det jo om, at vi sørger for at begrænse forbrydernes antal. Det er det vigtigste sted at gribe ind, hvis det skal komme ofrene til gode.

Vi er glade for, at man sætser på cognitive skills. Jeg ved ikke, hvor begejstret jeg er for udtrykket – styr dig selv – for det er ikke den måde, man bliver gode venner på. Jeg vil bare sige, at hvis man skal have mennesker til at styre sig, er »styr dig selv« ikke det bedste, man kan sige til dem. Det vil jeg bare lige sige af erfaring hjemmefra, at når børnene siger sådan til én, er det ikke lige den måde, man reagerer på. Hvis jeg f.eks. sagde til hr. Bjørn Elmquist, at han skulle styre sit handicap, tror jeg, hr. Bjørn Elmquist ville lade følelserne løbe fuldstændig af med sig, så det kunne godt være, jeg skulle finde et lidt mere konflikt-dæmpende udtryk end lige netop det, hr. Bjørn Elmquist har lanceret. Jeg kan forstå, han er stolt af det, men det ville jeg ikke være, så lad os hellere blive ved med at snakke udenlandsk og sige cognitive skills, for det er noget, der går hjem hos de almindelige indsatte i fængslerne. Jeg synes stadig i al fredsommelighed, at konflikt-håndtering ville være den bedste oversættelse, men lad det nu være.

Til allersidst bare ét ord om uddannelsen af fængselspersonalet. Den skal altså være bedre, og der skal afsættes ressourcer i et helt andet omfang, end tilfældet har været indtil nu. Det kan ikke nytte noget, at man tror, man kan sætte mennesker til at bevogte meget erfarne forbrydere og regner med, at det nok går godt, hvis de ikke har fået en langvarig træning og har den ballast, som sætter dem i stand til at passe deres arbejde.

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg kunne have lyst til at spørge fru Margrete Aukén, hvilket af mine handicap det er, hun har opdaget; men det må vi have opklaret under andre former end her.

Lad mig sige, at der undervejs i debatten – startende med ordføreren for forespørgerne, hr. Tom Behnke – er blevet tegnet et billede, som jeg i hvert fald må sige er stærkt fordrejet, og heldigvis for det. Hvis det virkelig forholdt sig så groft, som hr. Tom Behnke sagde, kunne jeg godt dele hans forargelse. Men det er jo ikke tilfældet. Det er fordrejet, og jeg mener, det er for-

drejet med vilje, for at man kan nå det mål, man gerne vil, nemlig skabe forargelse.

Den danske Kriminalforsorg er på ingen måde fejlfri. Men hvis vi stiller med realistiske forventninger og realistiske krav om, hvordan man kan ordne sådan noget som en situation med kriminelle, der spærres inde og skal styres, indtager Danmark faktisk en fornem placering, hvis vi foretager en international sammenligning.

Jeg har, som både hr. Oxdam og hr. Helge Adam Møller har været inde på, sammen med kolleger her fra Tinget besøgt mange fængsler og anstalter her i landet. Der er også flere af os, der sammen har været på besøg i udlandet, og jeg har faktisk et princip om, at når jeg er på besøg i udlandet, besøger jeg de fængsler, de har dér, så jeg kan danne mig et sammenlignende indtryk. Jeg ved også, at der foregår et intenst samarbejde, ikke mindst med de lande i Østeuropa, som for nylig har genvundet friheden og nu er ved at etablere demokratiet, for et af de områder, der virkelig er negligeret og dårligt organiseret i de lande, er deres kriminalforsorg.

Der er masser af gode sammenligninger at foretage og mangan god lære at drage, når man besøger den danske Kriminalforsorg. Der går sågar en anekdote, men jeg ved ikke, om jeg tør tro, den er rigtig. Men en udenlandsk fængselschef eller en højstående embedsmand inden for kriminalforsorgen fra et udland – jeg siger ikke hvilket, men det er et af dem, der har problemer – skulle have været her i Danmark den dag, hvor den famøse gummiged væltede muren derude i Vridsløselille, og da han på et tv-indslag så, hvordan de indsatte løb af sted, tog det ud af munden på ham: Hvorfor skyder de dem ikke? Det var altså hans umiddelbare reaktion: Hvorfor tog funktionærerne eller fangevogterne, som de vel bliver kaldt, ikke deres geværer eller pistoler og skød på fangerne? Han gik altså også ud fra som givet, at de var bevæbnede, men sådan er situationen heldigvis ikke i Danmark.

Kriminalforsorgens linje stemmer naturligvis – det må jeg fastslå – overens med den politiske kurs, der gennem årene er blevet udstukket af et flertal her i Folketinget. Den justeres fra tid til anden, og sådan skal det også være. Men den overordnede kurs har fuld tilslutning fra Det Radikale Venstre, og det er også besjælet af den tankegang, vi vil gå til de forhandlinger, som

kommer i gang en gang i løbet af 1998, som flere af ordførerne har været inde på.

Jeg er glad for, at vi på den måde kan prøve at få udnyttet de ressourcer, som skal tildeles Kriminalforsorgen, om det så skal være flere eller færre, må vi finde ud af en anden dag. Men al erfaring tilsiger, at planlægger man ressourceudnyttelsen over flere år, får man en bedre udnyttelse. Vi ved det fra vores privatøkonomi, og vi ved det fra andre områder.

Vores mål vil være, at vi fastholder sigtet med så kloge sanktioner, som det kan lade sig gøre, og som i sig indeholder både straffende elementer – det må vi gå med til – og fremadrettede elementer såsom behandling, undervisning, uddannelse og resocialisering. Den frie forsorg, som både fru Dorte Bennedsen og fru Margrete Auken har været inde på, vil vi også give vores fulde opmærksomhed, og i den forbindelse kan vi måske nå frem til eller i hvert fald få overvejet, om vi i forbindelse med f.eks. udslusning eller på anden vis skal drage nytte af de erfaringer, man har i Sverige for så vidt angår den elektroniske fodlænke, som hr. Tom Behnke var inde på. Men jeg mener nu også, at vi blev så kloge af besøget i Sverige med Retsudvalget, at den slags institutioner som f.eks. Kumla vil vi i hvert fald ikke være med til at indpasse i en sådan flerårig budgetaftale.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal indskrænke mig til tre relativt korte bemærkninger under behandlingen af denne sag.

Den første bemærkning er: Hvad er formålet med denne debat? Forespørgslen går jo på, hvad ministeren kan oplyse om uroen i de danske fængsler, herunder om ledelsesforholdene i Kriminalforsorgen. Men det, man kan konstatere med det forslag til vedtagelse, som Fremskridtspartiet har fremsat, er, at formålet med debatten egentlig bare er at gentage det, Fremskridtspartiet altid har ment om strengere fængsel, mere kontrol med de indsatte, færre rettigheder for de indsatte osv. Det er sådan set bare at køre videre ud ad det spor, som i vid udstrækning allerede eksisterer.

Man kan vel sige, at nogle af problemerne bunder måske i, at man i Kriminalforsorgen og inden for kriminalforsorgsområdet i alt for lang tid har kørt ud ad det spor. Men Fremskridtspartiets løsning er at fortsætte med at skærpe forholdene, og det er klart, at det synspunkt kan vi ikke dele. Hvorfor vi ikke kan det, og

hvilke kommentarer vi har til det, vil vi gemme, til vi skal have diskussionen om de konkrete forslag. Der skal jo behandles to sager med stort set det samme indhold lige om lidt, og vi har altså valgt at tage det op under B 38.

For det andet er der stillet et stort forslag til vedtagelse af et flertal af partier, og den bliver selvfølgelig vedtaget, og den er jo god. Der er en masse flotte formuleringer, som lyder godt: øget indsats, styrket indsats, øget bemanning, udbygning osv. Men hvad ligger der bag det forslag? Jo, vi fik løftet en ganske lille flig, ikke af hr. Erling Oxdam, som var relativt loyal over for kompromiset, men af hr. Helge Adam Møller, som gik herop og forklarede, hvordan Det Konservative Folkeparti opfattede indholdet af forslaget. Det er klart, at umiddelbart efter måtte den socialdemokratiske ordfører gå herop og sige, at det ikke var Socialdemokratiets politik, og at Socialdemokratiet mente noget andet. Det vil sige, at der er fabrikeret et forslag formentlig med det ene formål at forhindre, at et andet forslag kommer til afstemning. Man har flikket nogle relativt forskellige ord sammen, som lyder meget godt, og sat dem på et stykke papir; men de dækker reelt ikke over enighed om noget som helst, som jeg også vil komme tilbage til, når vi skal diskutere B 38. Her vil jeg sige, at Enhedslisten har altså valgt den politik, at vi afstår fra at deltage i et fuldstændigt indholdstomt forslag til vedtagelse, som ikke dækker over andet end uenigheder.

Den tredje bemærkning, jeg vil gøre, er, at hvis man endelig går ind i en nærlæsning og en kommentering af det forslag, som er stillet af regeringen, Venstre, De Konservative, SF og CD, er problemet netop, at man kun påpeger nogle problemer, men ikke antyder, hvordan de kan løses på den rigtige måde. Især er det i hvert fald bemærkelsesværdigt, at et af de spørgsmål, man gør til et stort spørgsmål, er indsatsen mod de negative, stærke fanger. Men er det virkelig sådan, at hovedproblemet med de trods alt en del tusinde, der årligt er indsat i danske fængsler, arresthuse, åbne anstalter osv., er et antal stærke fanger, som måske andrager, hvad ved jeg, 50, 100 eller noget i den stil? Er det simpelt hen det, der gør, at der er narko i fængslerne, at resocialiseringen ikke foregår ordentligt, at så mange falder tilbage i ny kriminalitet, og at tingene ikke fungerer ordentligt?

Er det virkelig sådan? Eller er det i virkeligheden ikke sådan, at der er nogle meget dybere

problemer, som man kan undgå at diskutere ved at henvise til de stærke fanger? Vi tror, det forholder sig sådan. Vi tror, at hovedproblemet i den danske kriminalforsorgspolitik er, at der ikke bliver taget fat på de mere grundlæggende problemer, men at man beskæftiger sig med det, vi vil kalde overfladefænomener, og det er i korthed begrundelsen for, at vi ikke ønsker at stå bag dette forslag til vedtagelse. Vi vil ikke stemme for det, men det gør heller ikke så meget, for det dækker ikke over noget.

Sonja Albrink (CD):

Flere ordførere har i deres indlæg hæftet sig ved Kriminalforsorgens økonomi.

I den finanslovaftale, som blev indgået for 1998, er der opnået enighed om, at der skal ses på området og i løbet af året indgås en flerårig bevillingsaftale, som kan få virkning fra næste år. I CD er vi meget optaget af, at vi får en ordentlig udformning af denne aftale, så vi kan sikre arbejdsro for Kriminalforsorgen, og jeg har da også fuld tillid til, at det nok skal ske, så det er ikke økonomien, jeg i første omgang vil tage fat på her i dette indlæg.

Den uro, der har været i de danske fængsler i den seneste tid, har først og fremmest været blandt de indsatte; men der har selvfølgelig også været reaktioner hos fængselsfunktionærerne. Funktionærerne føler sig presset fra begge sider, både af fangerne og af de nedskæringer, der blev trukket ned over ørerne på dem. Vi har som sagt med finanslovaftalen skabt rammerne for ordnede økonomiske forhold, men problemerne med de stærke og svage fanger er der jo stadig.

Når man taler om uro i de danske fængsler, skyldes det for den største dels vedkommende, at et stigende antal rockere er blevet indsat i fængslerne, efter at rockerkrigen brød ud for nogle år siden. Problemet med stærke og svage fanger har været kendt længe, men det er helt klart, at problemet er blevet større, efter at der, som jeg omtalte før, er kommet flere rockere bag tremmer. En stor del af de mange meget kriminelle har ikke kunnet lægge kriminaliteten på hylden, mens de sad inde, men er bare fortsat med narkohandel, afpresning osv. bag fængslets mure, og de har tilmed en del folk, der har været eller er indsat, til at gøre det beskidte arbejde under trusler om alverdens ulykker.

Når jeg har været på besøg i et af de lukkede fængsler – her tænker jeg specielt på Horsens –

føler jeg det virkelig som Egon i Olsen Banden: jeg drager et lettelsens suk, når jeg står uden for fængselsporten om aftenen og hører klikket bag mig. For verdenen bag tremmer er ikke for sarte sjæle, og så oplever jeg endda ikke den virkelige fængselshverdag med det rå og ubehagelige miljø, som jo hersker derinde. Det må næsten være en straf i sig selv at skulle leve under sådanne forhold i bare en kort periode, det ville jeg i hvert fald føle.

Mange har spurgt sig selv, hvordan i alverden vi dog kan komme de rædselsfulde forhold i fængslerne til livs, og for mig er svaret på det spørgsmål simpelt hen, at vi må se at få afsat de økonomiske midler til at få bygget nye fængsler og få indrettet nye, mindre afdelinger. Det er selvfølgelig dyrt i den sidste ende, men jeg tror, erfaringerne vil vise, at med en afskrivningsperiode, som her er meget lang, er fængselsbyggeriet måske ikke så dyrt, som man forventer.

I finanslovforhandlingerne aftalte CD med regeringen, at Kriminalforsorgens forhold og kapacitet skal undersøges, og at behovet for om- og nybyggeri skal underkastes en meget nøjere vurdering. Vi ser frem til, at vurderingen foreligger så hurtigt som muligt, så vi kan komme i gang; hellere i dag end i morgen.

Jeg vil selvfølgelig ikke påstå, at man kommer uroen i fængslerne til livs med at bygge nyt, men jeg vil påstå, at det er et godt skridt på vejen. En del af løsningen ligger selvfølgelig andre steder, f.eks. med bemanningen og uddannelsen af fængselspersonalet og selvfølgelig en tilrettelæggelse af afsoningsforløbene for de indsatte, så der er større chancer for, at de går ud til en kriminalitetsfri tilværelse efter løsladelsen.

CD finder, som jeg før omtalte, at aftalen om finansloven er et håndslag på forhandlinger om en flerårig aftale for Kriminalforsorgen, og det er mit håb, at det vil være muligt at få en løsning, så vi kan komme de mange problemer både inden og uden for murene til livs, og at vi kan få vedtaget et forlig, som stort set kan samle alle partierne herinde på den rigtige side med et ja.

Ole Donner (DF):

At komme i fængsel i Danmark er tilsyneladende en blandet fornøjelse. Det burde være en straf, men med de forhold, der bydes fangerne i dag, er opholdet af tvivlsom præventiv karakter.

Er man indsat, kan man vælge friheden på flere måder: man kan entrere med en, der kan køre en gummiged, man kan vælge at få udgang og helst uden ledsager, og selv om der er ledsager med, passes der alligevel ikke så godt på. Det blev senest dokumenteret af en røveridømt finne, der stak af fra to personer, der ledsagede ham på udgang.

Man kan ofte læse i aviserne om fanger, der ikke befinder sig dér, hvor de burde være, nemlig i fængsel, og selv om forespørgselsdebatten drejer sig om fængsler, synes jeg, det er væsentligt at tage spørgsmålet om fængsledes muligheder for ikke at være i fængslet, med i debatten. For tiden skulle der være ca. 90 fanger på fri fod, som retteligt burde sidde bag lås og slå. Ca. 50 af dem er flygtet fra fængslerne, nogle efter en mere dramatisk flugt end andre, men ca. 40 er bare udeblevet fra en uledsaget udgang.

I 1996 flygtede ca. 500 fanger fra lukkede og åbne fængsler, mens der var 800, der simpelt hen udeblev fra deres uledsagede udgang. Set i lyset af, at der i 1995 blev givet over 50.000 udgangstilladelser, kan det måske virke småt, men hver eneste af dem, der er på fri fod, er dømt af vores retssystem og skal have deres straf og ikke have den frihed, de selv tager sig, før straffen er udstået. Det giver politiet ekstra arbejde, og det må være svært for fængselspersonalet at disponere, når de ikke ved, om de fanger, de er sat til at passe på, overhovedet er til stede i fængslerne.

Hvad gøres der så for at sikre vore fængsler, og hvad gøres der for at sikre, at fangerne ikke flygter? Spørgsmålet har, som det er sagt heroppefra tidligere, været til diskussion i mange år, men med de forlig, der gentagne gange er indgået mellem regeringen og som regel Venstre og De Konservative, er der ikke kommet mere styr på tingene, og det beklager vi i Dansk Folkeparti.

Det ene år skærer man i bevillingerne, og næste år lægger man oven i bevillingerne, og sådan fører området en elevatoriltværelse, hvor planlægning og langsigtet politik ikke kan gennemføres. Man kan f.eks. se det af, at der i 1996 blev sparet 265 mand væk i politistyrken og efterfølgende bevilgedes yderligere 300 mio. kr., og det er klart, at der går nogen tid, inden styrken igen er oppe på et fornuftigt antal.

Frustrationen har også været tydelig blandt fængselspersonalet, der på et tidspunkt greb til det usædvanlige middel, at man nedlagde

arbejdet som protest mod nye nedskæringer. Man blev pludselig syge og dårlige, men sygdommen blev overstået, da justitsministeren lovede at se på merbevillinger til fængselsvæsenet i en størrelsesorden af 20 mio. kr. Der blev også givet ekstrabevillinger til den underskudsramte Kriminalforsorg, der ligger og roder med et stort millionunderskud. Det mener vi er et sygdomstegn – ikke hos personalet, men hos ledelsen – og selv om man bevilgede ca. 60 mio. kr. mere til styrkelse af bemanningen i fængslerne, vil mange at de penge gå til særovervågning af det, man kalder de stærke fanger.

Dansk Folkeparti har for længst foreslået, at der bygges specielt sikrede fængsler til de fanger, der selv mener at være stærke. Det må klart være samfundets opgave og i samfundets interesse at prøve at få de stærke fanger til at indse, at det ikke er en feriekoloni, de er kommet i, men at de er kommet i fængsel som straf for deres kriminalitet, og at samfundet må tage stærke midler i brug for at tæmme de fanger.

Der har tidligere været overvejelser om at lave superfængsler, bl.a. fra tidligere justitsminister Bjørn Westh's side, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at Dansk Folkeparti gerne bidrager med ekstra penge til superfængsler og til, at forholdene forbedres. Men hele Kriminalforsorgen skal – og det ser jo også ud til at være på vej – gås igennem med lup, inden der gives endeligt tilsagn om flere penge, for statskassen har jo også en bund. Men der skal ikke herske tvivl om, at vi i Dansk Folkeparti prioriterer området højt.

Med hensyn til de stillede forslag til vedtagelse kan jeg sige, at det, der er fremsat af regeringen, V, K, SF og CD, bærer præg af de forlig, der er indgået i den ene og den anden retning. Der er, som det også er sagt tidligere, ikke anvist nogen helt præcis model for, hvordan man skal gribe problemet an, og derfor kan vi ikke stemme for det forslag. Med hensyn til Fremskridtspartiets forslag må vi sige, at vi synes, det er meget langt, og at der er mange punkter i det, men som helhed har vi meget stor sympati for det.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nu har kendskab til de almindelige kendsgeringer og fakta jo aldrig været noget, der har tynget eller generet Dansk Folkeparti, men jeg synes alligevel, det er en kende for stærkt at skulle sidde og høre på, at problemet er, at per-

sonalet i fængselsvæsenet har det sådan, at de ikke aner, om de fanger, de skal passe på, overhovedet er til stede.

Realiteten er, at der om året gives et sted mellem 50.000 og 60.000 tilladelser til udgang og til frigang, og at der er problemer i cirka 2 pct. af tilfældene.

Problemer kan være, at nogle smutter og bliver væk, men kan også være, at nogle kommer et kvarter for sent eller eventuelt kommer tilbage til fængslet og har fået en øl eller to mere, end de burde. Det er altså alt, hvad der er af forseelser, der udgør 2 pct., og det er jo et noget andet billede end det, hr. Ole Donner får tegnet her.

Udgang og frigang er et meget grundlæggende og væsentligt led i resocialiseringen. Det medvirker til, at de indsatte, som vi vel alle har som mål skal kunne kommunikere i samfundet igen, bibeholder en kontakt til den verden udenfor, hvor de skal virke, når de kommer tilbage.

Hvis man mener alvorligt, at man vil prøve at nedbringe antallet af recidiver, handler det også om at give de indsatte en mulighed i den tid, de sidder inde, for at blive resocialiseret.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Det var et forholdsvis skarpt angreb, fru Dorte Bennedsen kom med med sit postulat om, at Dansk Folkeparti ikke satte sig ind i tingene og ikke vidste, hvad der virkelig foregik.

Men det må være lige så svært for Socialdemokraterne at have en ordfører, der sidder få meter fra talerstolen, men som ikke hører efter og ikke forstår, hvad der bliver sagt.

Jeg er ligeglad med, om det er 3, 4 eller 7 pct., der bliver væk. Men jeg vil gerne understrege, at jeg sagde, at set i lyset af, at der i 1995 blev givet over 50.000 udgangstilladelser, kan det måske virke småt med disse tal, men at hver og en er dømt af vores retssystem og skal have sin straf og ikke sin frihed, før denne straf er udstået.

Jeg nævnte altså næsten præcis de tal, som fru Dorte Bennedsen sagde at det drejede sig om, altså over 50.000, men Dansk Folkeparti synes, at det er meget, at der er 800, der bare bliver væk, når de er på uledsaget udgang. Det er det, vi er grundlæggende uenige om.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg synes, det har været ærgerligt, at vi ikke har benyttet denne lejlighed til at få en mere indgående debat om, hvad der fremadrettet skal ske for Kriminalforsorgen. Jeg synes heller ikke, at Kriminalforsorgen fortjener, at Folketinget, den lovgivende og bevilgende forsamling, ikke benytter denne anledning til at få sådan en debat. Det har nok heller ikke været forespørgernes udgangspunkt.

Ønsket om debatten blev jo rejst på et tidspunkt, hvor der var akut uro i Kriminalforsorgen, i hvert fald i alle Københavns fængsler, men det er jo heldigvis et afsluttet kapitel.

Det er også ærgerligt for Kriminalforsorgen, at Folketinget lader den noget i stikken, når det drejer sig om denne debatform.

Jeg synes, at der var tendenser både hos forespørgerne, Dansk Folkeparti og i hvert fald specielt også hos den konservative ordfører, men måske ikke så meget i hr. Oxdams tale, til at trække de ideologiske skoleridt over scenen frem for at interessere sig for en meget stor offentlig institutions ve og vel og de medarbejdere, der er ansat dér, og tilkendegive nogle løsninger på problemer, som vi kan se de har i deres dagligdag.

Men nuvel. Det er åbenbart betingelserne, at det er de mere ideologiske ting, der får lov at overskygge det ansvar, som jeg mener Folketinget har for en meget stor offentlig institution med 4.000 ansatte, der har en væsentlig betydning for, at de straffe, der er afsagt af domstolene, kan fuldbyrdes.

Jeg skal så knytte enkelte kommentarer til noget af det, der er sagt.

Hr. Tom Behnke efterlyste allerede i sin første tale muligheden for elektronisk overvågning i hjemmet som alternativ til, sådan forstod jeg det, ubetinget frihedsstraf. Det er noget, der indgår i vores overvejelser. Justitsministeriets lovfdeling er i gang med at se på, på hvilke straffeområder elektronisk hjemmeafsoning kunne være et alternativ, hvad det er for typer straffe, denne sanktion kan anvendes til, og Kriminalforsorgen er i gang med at analysere, hvordan det også rent praktisk kan tilrettelægges.

Noget af det, vi hørte ved Retsudvalgets besøg i Sverige, var, at det bestemt ikke er uden omkostninger, og det er heller ikke uden problemer rent teknologisk, selv om der heldigvis nu er teknologiske alternativer på markedet,

ikke alene et amerikansk, men jeg forstod også et israelsk system, som kan anvendes. Det er vi i gang med at undersøge, og det vil vi kunne redegøre for over for de partier, der skal indgå i forhandlingerne om de fremadrettede ting inden for Kriminalforsorgen.

Jeg er glad for de ord, der faldt både fra fru Dorte Bennedsen og hr. Bjørn Elmquist om nødvendigheden af at kunne planlægge og fremadrette for Kriminalforsorgen også ud over de almindelige bevillingsterminer, Folketinget har i forhold til finansloven. Det er godt, hvis vi kan få en flerårig bevilling, men det er jo altafgørende for os, hvad udgangspunktet er, hvad fortegnet er for en flerårig bevilling, om der er vilje til for alvor at gøre noget, der kan bringe Kriminalforsorgens formål fremad, dels det, at straffe skal fuldbyrdes, dels at Kriminalforsorgen gør mere end blot at holde folk indespærret. Et af formålene er også at give de kriminelle et pusterum, få dem væk, men selvfølgelig også – og det er et lige så vigtigt formål – at Kriminalforsorgen gør dem til mennesker, der kan leve en så vidt mulig kriminalitetsfri tilværelse, når de kommer ud igen.

Der er flere, der har knyttet bemærkninger til spørgsmålet om nyt byggeri. Det var bl.a. fru Margrete Auken inde på, ikke mindst på grund af den beskaffenhed, som bygningerne har i dag, der gør det helt nødvendigt at overveje tidspunktet for at bygge nye fængsler. For at give Folketinget et samlet billede af, hvordan tilstanden er i dansk fængselsbyggeri for øjeblikket, er vi ved at indgå en kontrakt med Forsvarets Bygningstjeneste for at få en samlet beskrivelse af byggeriet i Kriminalforsorgen. Det skulle gerne give os mulighed for at foretage den rigtige prioritering, både når det drejer sig om vedligeholdelsesarbejde og tidspunktet for at bygge nyt.

Jeg var enig i den beskrivelse, fru Dorte Bennedsen gav af, at man ikke skulle bygge nyt alene for at belønne negativt stærke fanger, og sådan som jeg forstod det, skal vi ikke lave to nye rockerfængsler, hvor vi giver rockerne mulighed for at afsones sammen under bedre fysiske rammer.

Men jeg mener til gengæld efter mine egne mange besøg i fængslerne her i de seneste år, at vores fængselsbyggeri er i en forfatning, der gør det nødvendigt på et tidspunkt, og jeg mener, det er inden for en overskuelig horisont, at kassere noget af det gamle byggeri og bygge helt nyt, og det hænger jo sammen med, at de

lukkede fængsler i de gamle anstalter er fra midten og slutningen af det forrige århundrede.

Så fik vi endnu en gang trukket den gamle kat over scenen af hr. Helge Adam Møller. Jeg tror, det var femtende eller sekstende gang, jeg fik beskrivelsen af besøget ude i Vridsløselille, hvor hr. Helge Adam Møller i en situation, som jeg mange gange før har redegjort for over for hr. Helge Adam Møller, hvor beskæftigelses-situationen ikke var optimal i Vridsløselille, oplevede fanger, der overskred alle de pligter, fangerne har i fængsler. Sådan noget sker jo, og det kan også ske, når der er fint besøg i fængslet.

Men det kan vel ikke være den gamle sag, som kan tage hele hr. Helge Adam Møllers og Det Konservative Folkepartis opmærksomhed fra, hvordan fængselsvæsenet skal indrettes i fremtiden. Jeg håber det ikke. Jeg håber, at vi snart kan lægge den gamle sag bag os. Der er skrevet nok om den i beskrivelser og i de svar, jeg har givet både skriftligt og mundtligt til hr. Helge Adam Møller.

Vi må bruge kræfterne på noget fremadrettet, og det er heldigvis sket, for så vidt angår beskæftigelsen i Vridsløselille Statsfængsel, hvor jeg også selv har besøgt værkstederne, og der er en langt bedre beskæftigelsessituation i dag, end der var på det tidspunkt, hvor hr. Helge Adam Møller for efterhånden meget lang tid siden var på besøg i det fængsel.

Så var det, som om det var regeringens skyld, at forholdene i fængslerne i øjeblikket er presset af mange negativt stærke fanger, ja, vi har vel i øjeblikket omkring 130 rockere siddende i fængslerne både til afsoning og som varetægtsarrestanter, men det er jo altså ikke regeringens skyld. Selv om vi befinder os i et år, hvor vi skal have valg til Folketinget, må hr. Helge Adam Møller indse, at det ikke er regeringens ansvar og skyld, at der sidder 130. Det er flot politiarbejde og politiets vedholdende indsats mod rockerkriminaliteten og rockerkrigen, der har ført til så mange anholdelser med varetægtsarrestationer og til afsoning blandt rockerne.

Det var nærmest også, som om det var mit og den samlede regerings ansvar, at der er narko i fængslerne. Igen synes jeg, at det er nogle kraftige insinuationer. Jeg er lige så optaget, som hr. Helge Adam Møller er, af, at vores fængsler skal være narkofri, og hvis vi alene kunne gøre det ved en vedtagelse her i Folketinget om, at fængslerne skulle være narkofri, så lad os da gøre det hellere i dag end i morgen. Jeg tror,

enhver ved, at så stor indflydelse har en vedtagelse her i Folketinget ikke på narkomarkedet.

Hvad er det så, vi gør ved narkotikaen i dag, for udefra kunne det nærmest se ud, som om Folketinget, regeringen, Justitsministeriet og Kriminalforsorgen fuldstændig er på herrens mark og ikke gør noget som helst. Jeg kan sige til hr. Helge Adam Møller og andre, og det ved hr. Helge Adam Møller godt, at vi har narko-hunde ansat, havde jeg nær sagt. Kriminalforsorgen har i hvert fald hundeførere, der har narkohunde, og hvis det skal komme dertil, har vi endda flere hunde, der bruges til at opspore narkotikaen i fængslerne, end vi havde under den borgerlige regering. Vi gennemfører visitationer af fangerne, og hr. Helge Adam Møller ved godt, at det foregår ved, at de kommer af med alt tøjet, hvis de har været udenfor, eller hvis de har haft besøg og været ude i besøgs-afsnittet. Hvis der kommer besøgende, kan man også visitere dem, og det bliver de i øvrigt i de fleste tilfælde i de lukkede fængsler.

Dem, som man har en begrundet mistanke om skjuler narko på sig, ikke udvortes, men indvortes i endetarm eller i skede, kan man, hvis de indvilger i det, lade undersøge af en læge. Hvis de ikke indvilger i at blive undersøgt, kan de med det regime, vi i øjeblikket har, sidde op til syv dage i pottetvagt, hvor de sidder i en celle og alene har adgang til en potte. Og det bliver anvendt, kan jeg sige til hr. Helge Adam Møller.

I øvrigt er Kriminalforsorgen i dag ved at overveje at ophæve syvdagesgrænsen, sådan at der er fri adgang til at blive ved med at have dem siddende i pottetvagt. Så kom ikke og sig, at vi ikke anstrenger os af fuld kraft og med meget indgribende virkemidler for at undgå, at der kommer narkotika ind i fængslerne.

Jeg har ikke hørt et eneste forslag fra hr. Helge Adam Møller om noget yderligere, vi skulle tage i brug for at undgå, at narkoen kommer ind. Derfor har jeg konkluderet, at vi nu må prøve også at kigge den anden vej og se på, om vi ikke kan komme videre med at reducere behovet for narko i fængslerne, altså få færre narkomaner, og det er bl.a. ved at stille flere behandlingstilbud til rådighed, ved at lave kontraktafdelinger, der er narkotikafri, hvor vi stiller krav om aflevering af urinprøver flere gange om ugen for at sidde i de afsnit. Dem er der blevet flere af, og der er åbnet to for ganske nylig i Sdr. Omme Statsfængsel og i Maribo

Arrest. Vi anstrenger os af fuld kraft for at komme videre ad den vej.

Jeg vil bare sige til afslutning, at jeg håber, de forhandlinger, vi skal have, når vi er færdige med vores analysearbejde, bliver langt mere konstruktive end dagens debat.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg forstod justitsministeren på den måde, at han beklagede, at debatten ikke havde været konstruktiv, at der manglede et bredere perspektiv i diskussionen af Kriminalforsorgens arbejde, måske oven i købet en lidt bredere kriminalpolitisk debat, og at den for meget tog udgangspunkt i enkeltstager.

Det vil jeg sådan set give justitsministeren fuldstændig ret i. Det er jo en vane, som man kan sige oppositionen eller Venstre, De Konservative, Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet ikke er alene om. Ord som rockerlov, voldspakke osv. siger jo, at vi – eller at nogle i hvert fald – har en tendens til inden for det her område at tro, at de på baggrund af store overskrifter i aviserne kan lave lovgivning, der løser mere fundamentale kriminalpolitiske problemer, og derfor er der selvfølgelig heller ikke noget underligt i, at når der er nogle, der har læst om en gummiged eller andet, vil de have en flugtpakke, som så skal løse det problem, så vi aldrig hører om det mere.

Det går selvfølgelig ikke, og derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig at spørge justitsministeren om muligheden for, at vi på et tidspunkt tager en redegørelsesdebat om regeringens mere principielle kriminalpræventive overvejelser, herunder selvfølgelig også i relation til Kriminalforsorgens arbejde, men at vi prøver at tage en mere bred kriminalpolitisk debat end den debat, der udspringer af disse enkeltstager.

Formanden:

Hr. Helge Adam Møller i anden omgang. Det er 3 minutter.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg er glad for, at justitsministeren svarede igen og også svarede igen med store ord, for det var meningen med mit indlæg. Det var meningen forhåbentlig at provokere ministeren, som har det overordnede ansvar, til at få lavet om på systemet. At jeg så ikke er enig i det, justitsministeren svarer, er en anden ting.

Ministeren kan ikke lide, at det stadig væk bliver omtalt, hvordan der så ud i Vridsløse denne 6. september, og ministeren siger på det dér typiske akademiske sprog, at beskæftigelsessituationen ikke var optimal. Nej, det tør siges, for der var ingen beskæftigelse, og fængslets ledelse var ligeglad.

Det var ikke os selv, der fandt ud af, at vi skulle ned og se i den kælder. Det var, fordi talsmændene sagde til os: Prøv at gå ned i kælderen, hvor der er et stort antal, der skulle være beskæftiget, så vil I opleve, at halvdelen af dem ligger berusede eller bedøvede af narkotika og ikke laver noget. Det var rigtigt, men det var noget, der blev lagt ind i sidste øjeblik. Sådan var situationen, og det var altså noget, der var foregået gennem lang tid.

Det er da interessant, at når vi besøger andre fængsler – så sent som i sidste uge – kan vi stadig væk konstatere og høre fra både ansatte og indsatte, at der er mange, der ikke laver noget som helst; de kan slippe af sted med at melde sig syge uden at være syge, og de kan få 90 pct. af den løn, de ellers ville få.

Det vil altså sige, at alt det, justitsministeren alene har ansvaret for og suverænt selv kan ændre med timers varsel, har ministeren, selv om hans parti har haft regeringsmagten i 5 år, ikke ønsket at gøre noget ved, og problemet er jo blevet stadig større.

Jeg var i danske fængsler første gang i 1984, men jeg husker tilbage i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne, hvor det næsten var en fornøjelse at besøge et dansk fængsel, hvor de indsatte kunne tale med de ansatte, hvor de ansatte, altså fængselsfunktionærerne, kunne spille billard, kunne spille bordtennis, og hvor der var en almindelig, nogenlunde rimelig omgangstone.

Det er der ikke i dag, og hvem er først og fremmest skyld i det? Det er bl.a. de stærke indsatte. Hvem kan suverænt sørge for, at de stærke indsatte enten kommer i et særligt fængsel eller bliver isoleret, så de ikke kan ødelægge fængselsvæsenet indefra? Det kan justitsministeren gøre alene uden ny lovgivning. Har ministeren gjort det? Nej.

Og så til slut. Når ministeren siger, det er synd, at vi ikke beskæftigede os mere med den store offentlige institution Kriminalforsorgen med 4.000 ansatte, vil jeg godt sige, at jeg beskæftigede mig med det i hele mit indlæg, men jeg beskæftigede mig først og fremmest

med dem, som vi har lavet Kriminalforsorgen for. Det er jo ikke for at underholde og gøre det rart og hyggeligt for 4.000 medarbejdere. Det er, for at vi skal sikre to ting: at folk, der bliver idømt en straf, bliver sikkert opbevaret, og at vi samtidig forbereder dem til at komme ud i samfundet som lovlidige borgere.

Det er Kriminalforsorgens område, så vi må altså koncentrere os om de indsatte, og det var de indsatte, jeg koncentrerede mig om. Og hvis man fulgte de tanker og ideer, som jeg gav udtryk for, så er jeg helt sikker på, at det store flertal af alle de ansatte i Kriminalforsorgen også ville få en langt mere meningsfyldt dagligdag og ikke den daglige konfrontation, ja, næsten slåskamp, som der i dag er mellem de indsatte og ansatte.

Justitsministeren (Frank Jensen):

På sin vis er det unødvendigt at tage ordet igen til hr. Helge Adam Møller, for det var jo bare en fortsættelse ad samme spor: en enkelt sag, en enkelt oplevelse, der endnu en gang bare blev endnu mere udpenslet.

Men jeg vil bare sige, og det tror jeg også hr. Helge Adam Møller ved, jeg har i hvert fald fået at vide, at hr. Helge Adam Møller har fået beskeden fra en medarbejder i Kriminalforsorgen, at begrundelsen for, at man hidtil har givet de indsatte 90 pct. ved sygefravær, er, at man har lagt vægt på, at det skal være på samme vis, som det er udenfor, altså at arbejdsindsatsen i fængslerne tilpasses forholdene uden for fængselsvæsenet, og dér er det jo sådan, at man får en sygegodtgørelse på 90 pct.

Det har man altså gjort på samme vis i fængslerne, men hr. Helge Adam Møller har fuldstændig ret i, at det bliver misbrugt, og de 10 pct., man ikke får i fængslerne, når man er sygemeldt, er altså ikke meget, og derfor ligger der ikke en stor tilskyndelse i det her system til, at de indsatte faktisk møder op og ikke benytter sig af muligheden for at melde sig syge.

Derfor er Direktoratet i gang med at finde en anden måde at gøre det på. Om vi helt skal fjerne muligheden for at kunne få en kompensation i visse tilfælde, hvor der er mistanke om misbrug, er vi i gang med at overveje. Det vender vi tilbage til, og det ved hr. Helge Adam Møller i øvrigt godt. Derfor er det lidt ærgerligt, at også den lille sag skal bruges som grundlag for at kritisere det arbejde, der udføres af forsorgen.

(Kort bemærkning).

Erling Oxdam (V):

Jeg er i den mærkelige situation, at jeg gerne vil støtte et spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard rejste, nemlig spørgsmålet til justitsministeren, om vi dog ikke en dag kunne få en mere generel drøftelse, en redegørelsesdebat, om Kriminalforsorgens forhold og fremtid, for denne debat, sådan har jeg i hvert fald forstået den, har jo været bagudrettet. Det var måske ikke meningen på det tidspunkt, hvor forespørgslen blev stillet, hvor det jo bare var meningen, at man skulle have en drøftelse på grund af de uroligheder, der var, men nu er det jo altså over to måneder siden, de fandt sted.

Jeg vil spørge justitsministeren, om han vil følge det op, for det vil jeg gerne støtte.

Så vil jeg sige, at den anden del af forespørgslen har vi jo slet ikke fået drøftet, herunder ledelsesforholdene. Jeg var den eneste, der nævnte noget om det. Jeg ved ikke, om justitsministeren afslutningsvis kan sige noget om de forhold. Nå? Jeg spurgte justitsministeren, om han ville sige noget om det afsnit, der hed ledelsesforholdene, for det er ikke berørt, og jeg vil nødig bringe hr. Tom Behnke i den situation, at han skal sige til sidst, at det fik han ingen svar på. Så nu spørger jeg justitsministeren.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg nævnte meget bevidst også sagen med de 90 pct. løn eller vederlag, som man altså får, selv om man bare melder sig syg og ikke udfører dags arbejde, og én af de ting, justitsministeren sagde, er rigtig, for jeg har fået at vide af en medarbejder, at det er, fordi man vil have en paritet til det almindelige arbejdsmarked.

Men det, der for mig er det afgørende her, og det, jeg netop gav udtryk for i min indledende tale, var, at både ministeren og ledelsen i for stort et omfang manglede et engagement og en vilje til at ændre på nogle bestående forhold, som måske kan have været logiske og hensigtsmæssige, da de en eller anden gang blev indført, men som i hvert fald virker fuldstændig forkerte i dag.

Selv hr. Søren Søndergaard – og vi er ikke altid enige, selv om det hænder enkelte gange – var lige så uforstående, da vi fik det at vide, og vi fik jo også at vide derovre både af medarbejdere og af talsmænd, at det var en afgørende årsag til, at så mange meldte sig syge. Det må

man da have været vidende om i Kriminalforsorgen igennem masser af år.

Det, jeg savner, er, at man selv prøver på at se de ting, som ødelægger dagligdagen for et stort antal velfungerende fanger, og at man så, når man bliver opmærksom på dem, ændrer dem. Det kan da ikke være rigtigt, at det er en ombudsmand, nogle politikere eller andre, der skal komme, før man får hænderne op af lommen og får ændret noget, som enhver kan se er tåbeligt. Det er da godt, at man får det rettet. Men hvorfor er det ikke rettet for 2 år siden, 5 år siden, 10 år siden, eller da problemet første gang opstod?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Først skal jeg sige til hr. Oxdam: Det er jo ikke sådan, at vi ikke har diskuteret Kriminalforsorgen mange gange i Folketinget. Kvantitet og kvalitet er jo ikke altid lig med hinanden, og vi har diskuteret det under den nye debatform i Folketingets Retsudvalg i starten af denne samling. Vi har været på fængselsbesøg, hvor vi har haft anledning til at diskutere det. Vi har diskuteret det ved samråd i Retsudvalget, og vi diskuterer det her i dag.

Jeg ved ikke, om en redegørelsesdebat ændrer på det. Men i hvert fald er det aftalt i finanslovaftalen, at de partier, der har den fælles forståelse, det vil foruden regeringspartierne sige V, K, SF og CD, skal i gang med at forhandle. Vi forbereder det forhandlingsforløb. Vi har lavet alt det analysearbejde, der er aftalt, og deri indgår også ledelsesforholdene, som hr. Oxdam stillede spørgsmål om.

Det redegjorde jeg også for i min tale i indledningen af debatten. Jeg har også redegjort for de økonomistyringsforhold, som ikke er tilfredsstillende i dag. Det vil der også blive ændret på, og det er der allerede taget initiativer til, for det kan ikke afvente analysearbejdet. Vi har allerede taget skridt til at ændre på økonomistyringsmodellen i Direktoratet og Direktoratets instrumenter ud til anstalterne.

Så vil jeg igen sige til hr. Helge Adam Møller: Det spørgsmål, som hr. Helge Adam Møller har rejst om sygefraværet, synes jeg er berettiget at rejse, og det klandrer jeg ham ikke for, men det er der allerede taget hånd om, sådan at vi vil være i stand til meget hurtigt at kunne give hr. Helge Adam Møller svar på, hvad løsningen vil være.

Her konkluderede jeg, at hr. Helge Adam Møller havde ret i, at der var noget, som ikke

var tilfredsstillende. Men når han så har fået indrømmelsen, må han også sige: O.k., så tager jeg den. Så skal han ikke blive ved med at bruge det som argument for, at der ikke bliver taget hånd om tingene.

Jeg blev først bekendt med det forhold på samme tid som hr. Helge Adam Møller, og ved samme lejlighed nævnte jeg også over for Direktoratets medarbejdere, at her måtte vi komme med forslag til, hvordan det kunne gøres anderledes, og det har jeg fået bekræftet at Direktoratet er i gang med.

Formanden:

Ja, så tror jeg, vi er fremme ved hr. Tom Behnke som ordfører for forespørgerne.

Tom Behnke (FP):

Så mundede debatten jo ud i, hvorfor vi overhovedet skal have debatten, og om det er det rigtige tidspunkt.

Se sagen er jo, at der er et flertal af partier, som allerede har lukket døren bag sig. De har sat sig om bordet og er enige om, hvordan det her skal fortsætte, og hvordan man skal diskutere de her ting.

Så hvis Fremskridtspartiet skal gøre sig noget håb om at få bare et lille ord med på vejen til den forsamling, der nu skal sidde og diskutere, må det altså foregå ved, at vi stiller en forespørgsel og på den måde ligesom kan lægge nogle ting på bordet.

Det blev også sagt af hr. Oxdam, at det her var en lidt bagudvendt debat, for nu er problemerne jo overstået, og uroen i Kriminalforsorgen bilagt i hvert fald indtil videre. Men det er lidt ligesom at sidde, når der er hul i taget, og det drypper ned, fordi det regner, og inden man kommer i gang med at gøre noget ved det, holder det op med at regne og derfor også med at dryppe. Så tænker man: Nå, nu er problemet løst, det drypper ikke længere. Men det er problemet jo ikke, for der er stadig væk hul i taget.

Det er kun et spørgsmål om, hvornår der igen opstår en situation, så uroen igen bryder ud i Kriminalforsorgen. Derfor er det nødvendigt, at man tager fat i det her, også selv om det, der er årsag til forespørgselsdebatten, ligger et par måneder tilbage.

Så sagde justitsministeren, at han beklagede mangelen på fremadrettet debat om Kriminalforsorgen. Det kan jeg være helt enig i. Jeg synes ellers, at jeg lagde meget grundigt op til det med en række konkrete forslag fra Frem-

skridtspartiets side, plus at jeg faktisk som noget ganske nyt prøvede at lægge op til en debat om miljøet og hele ånden i Kriminalforsorgen. Er det overhovedet den rigtige vej, vi kører? Er det den rigtige – om jeg så må sige – politik, der er i Kriminalforsorgen?

Det var der ikke mange, der var interesseret i at diskutere. Der kom så lidt her i anden runde. Men jeg skal da straks kvittere for, at justitsministeren tog positivt imod ideen med den elektroniske hjemmefængsling. Det glæder jeg mig til at se. Og lad mig så også, når vi nu er ved justitsministeren sige, at vedrørende narkofri fængsler sagde ministeren, at det jo ikke er nok, at man bare vedtager det i Folketinget.

Jo, det kan være nok, at man vedtager det i Folketinget. Hvis man vil sikre et narkofrit fængsel, kan det lade sig gøre, hvis viljen er til stede, og det har jeg beskrevet meget nøje i et beslutningsforslag i sidste samling, men det var der jo ikke flertal for, for Folketingets flertal ønsker ikke, at fængslerne skal være narkofrie.

Jeg har helt bevidst ikke ønsket en polemisk debat om det her, for jeg tror faktisk, at vi et langt stykke ad vejen er enige om, hvad målet er; jeg tror faktisk, at der er enighed om målet.

Jeg kunne jo godt have åbnet debatten på en meget polemisk måde. Jeg kunne f.eks. have sagt, at for mig er det faktisk ligegyldigt, om de stærkt kriminelle sidder i fængsel eller de ikke gør; jeg vil bare ikke være på samme side af muren, som de er. Jeg kunne også undervejs i debatten være gået i flæsket på fru Margrete Auken eller for den sags skyld være gået i kødet på hr. Bjørn Elmquist. Men det undlod jeg at gøre, og det var helt bevidst, for jeg tror faktisk på, at målsætningen er den samme. Og målsætningen må være, at vi undgår kriminalitet i fremtiden, eller i hvert fald, at vi undgår så meget kriminalitet i fremtiden.

Jeg tror også, vi er enige om, at fængslerne skal være ordentlige og sikre, og jeg tror også, vi er enige om, at vi skal sikre, at de mennesker, der kommer i fængsel, er blevet bedre mennesker, når de kommer ud af fængslerne, end da de kom ind i dem, og jeg tror faktisk også, vi er enige om, at vi skal sikre fængslerne som nogle gode arbejdspladser.

Det, vi så kunne gøre, var at tage en fornuftig drøftelse om, hvilke veje vi skal gå for at nå det mål. Og det, jeg i starten prøvede at lægge op til, var, at man kan gøre mange ting på det tekniske område, man kan sætte mange skillevægge op, og man kan træffe mange foranstaltning-

ger i kriminalforsorgen i fængslerne, men hvis vi ikke får en debat om selve ånden og miljøet, om, hvad det er for en holdning, der skal være i fængslerne, hvad holdningen skal være blandt de indsatte, og hvad holdningen skal være blandt de ansatte, hvis ikke vi får den debat – og det havde jeg håbet at vi havde fået i dag – så tror jeg, vi aldrig nogen sinde når målet, så tror jeg, vi aldrig når det mål at undgå, at der bliver uro i Kriminalforsorgens fængsler, og det mål at sikre, at de mennesker, der kommer ud af fængslerne, er bedre mennesker end de mennesker, der kommer ind i fængslerne.

Der er nogle nøgleord, som er helt elementære, og det er de, både når vi taler om, hvordan vi skal straffe, og når vi taler om, hvordan vi skal sørge for, at de indsatte bliver til bedre mennesker, og i det hele taget i mange af livets forhold, når vi taler om, hvordan vi som mennesker i dette samfund skal kunne leve sammen med hinanden på en ordentlig og værdig måde. Og nogle af de nøgleord er disciplin – ikke bare over for sig selv, men også over for andre – og konsekvens, altså når man vælger at gøre et eller andet så at have forståelse for, at det har en konsekvens.

Men hvis man som indsat i de danske fængsler får lov til at komme på udgang og får at vide, at der er de og de vilkår, medens man er ude, og man så bryder alle vilkårene og der så ikke sker én noget, når man kommer tilbage til fængslet, hvad er moralen så? Så er moralen, at der ingen konsekvens er, og at man ikke kan stole på dem, der faktisk skal passe på én.

Der mangler ansvar, og ansvaret mangler ikke bare over for den enkelte indsatte selv, men den enkelte indsatte mangler også ansvaret for sine medmennesker, og den enkelte indsatte mangler respekten for sine medmennesker og dermed også respekten for sig selv og sit eget liv. Og det er altså livsnødvendigt, at de kriminelle har det ansvar og den respekt, hvis de skal kunne leve en kriminalitetsfri tilværelse, efter at de er kommet ud af fængslerne.

Lad mig så sige til hr. Helge Adam Møller, at jeg selvfølgelig er ganske enig i, både at vi skal sikre, at fængslerne er fængsler, og at vi skal sikre, at de indsatte forberedes på livet efter afsoningen, og at vi faktisk ikke gør dem til dårligere mennesker, end de var, da de kom ind.

Så sagde fru Margrete Auken, at hun ikke tror på, at en fast ledelse i sig selv er nok til at løse problemerne.

Jeg tror heller ikke, at det i sig selv er nok til at løse problemerne, men for Fremskridtspartiet er det en helt afgørende forudsætning, for at det kan lade sig gøre. Det skal der slet ikke herske tvivl om. For hvis ikke der er en fast ledelse og en fast hånd over for disse mennesker, som jo netop mangler en fast hånd, så går det galt, uanset hvor meget andet, vi prøver på.

Og så kunne jeg godt lide fru Margrete Aukens bemærkning om, at grunden til, at fængslerne skal være lidt sikrere – ikke alt for sikre, men bare lidt sikrere – er, at det dog så giver lidt spænding, når man flygter derfra, for det synes jeg egentlig siger meget om SF, men det er vi selvfølgelig ikke enige i i Fremskridtspartiet.

Jeg skal også kvittere for hr. Bjørn Elmquists positivitet over for elektronisk hjemmefængsling. Og jeg håber på, at netop det, at vi er enige på tværs af partierne i Folketinget, kan gøre, at vi ret hurtigt får den nyskabelse ind på scenen og får gjort noget ved det og dermed får aflastet Kriminalforsorgen og får ressourcerne brugt på noget andet og bedre.

Så kan jeg se, at der er rødt lys, og derfor skal jeg til sidst blot sige, at det, at vi i Fremskridtspartiet jo har fremsat vores eget forslag til vedtagelse, ikke nødvendigvis betyder, at vi vil afholde os fra at stemme for et andet godt forslag til vedtagelse. Men det afværgeforslag, som regeringspartierne og Venstre, De Konservative, SF og CD har fremsat, er jo kun konstaterende og slet ikke fremadrettet, og derfor må vi sige, at det er uskadeligt, men det er altså et afværgeforslag, og derfor kan vi ikke støtte det, men vil henvise til vores eget forslag.

Formanden:

Fru Margrete Auken og hr. Bjørn Elmquist for korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Når man hører hr. Tom Behnke tale om målet, så er man lige ved at tro, at vi her i Folketinget skulle kunne enes om det hele, for sådan som hr. Tom Behnke skildrer målet, tror jeg ikke, der er nogen, der vil være uenige i det. Spørgsmålet drejer sig altså bare om midlerne, og jeg synes, næsten alle de midler, som hr. Tom Behnke foreslår, stort set er egnede til det modsatte.

Når jeg siger stort set, så er det, fordi vi da f.eks. godt kan enes om det dér med det elektroniske hjemmefængsel – det har vi også snak-

ket om tidligere – at vi nok også vil kunne enes om, at det er godt med en fast ledelse, og at vi også vil kunne enes om at sige, at de mennesker, der gerne vil kunne leve et nogenlunde stiltfærdigt liv i fængslerne, ikke skal tyrannisere af rockerne, osv.

Men at tro, at fængsler egner sig til opdragelsesanstalter, sådan at vi får nogle bedre mennesker ud i den anden ende, end vi puttede ind, er altså naivt, for fængsler egner sig ikke til så forfærdelig meget andet end at lave forbrydere og narkomaner. Og det, det så gælder om, er at finde på alt muligt andet end at bruge fængsler, altså at bruge fængslerne mindst muligt og dermed begrænse de skadevirkninger, som fængslerne har, i det omfang vi mener, at det er nødvendigt, at de bliver brugt.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg har også noteret den tone af fordragelighed, der i og for sig undervejs, i hvert fald nu og da, har præget hr. Tom Behnke i denne debat, og jeg var noget forundret over den, men positivt, kan man da sige.

Så spurgte hr. Tom Behnke, hvordan man kan skaffe sig indflydelse på de forhandlinger om et flerårigt forlig på det her område, der en skønne dag skal finde sted, og det lød også godt nok. Men så har hr. Tom Behnke altså fremsat et forslag til vedtagelse, som er svært at få passet ind i den sammenhæng, og mit råd til hr. Tom Behnke er så: Glem alt om det forslag og stem for det, som er fremsat af fru Dorte Bennedsen! For ad den vej er der dog en mulighed for at være med ved forhandlingsbordet til sin tid, men er man på forhånd låst fast på nogle meget firkantede og ganske overdrevne og manipulerende synspunkter som dem, vi ser i forslaget, så bliver der ikke rigtig plads til Fremskridtspartiet omkring forhandlingsbordet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg vil bare lige fastslå, at vi ikke er låst fast på noget som helst, og at det forslag til vedtagelse, vi har fremsat, jo er udtryk for den ideelle situation, som vi ser den i Fremskridtspartiet, og vores bud på, hvordan man kunne løse de her problemer, og at det så vil kunne indgå i debatten.

Der er intet til hinder for, at vi kan være med til forhandlinger, og der er intet til hinder for, at vi kan gå med på et kompromis, og vi er også

villige til at strække os, hvis vi kan få indflydelse på, hvordan det kommer til at se ud.

Grunden til, at vi ikke ønsker at stemme for det forslag til vedtagelse, som et flertal har fremsat her i dag, er, at det jo er et forslag uden indhold. Det er kun en konstatering af det, der er sket, og dermed slet ikke fremadrettet på nogen måde, og derfor synes vi, det er for tyndt et udbytte af en forespørgselsdebat.

Men det foreligger altså, og det bliver vedtaget, men samtidig kan et flertal af partier jo se det forslag, som vi har fremsat, og det kan man så tage med i sine overvejelser. Og så kan man jo vurdere, om det vil være hensigtsmæssigt, og om der måske kan komme noget positivt ud af, at vi kommer med til nogle forhandlinger. Det tror jeg der vil.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 39 af Dorte Bennedsen (S), Erling Oxdam (V), Helge Adam Møller (KF), Margrete Auken (SF), Bjørn Elmquist (RV) og Sonja Albrink (CD) (se foran) vedtoges med 94 stemmer (S, V, KF, SF og RV) mod 6 (FP og DF); 4 (EL) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 38 af Tom Behnke (FP).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 38:

Forslag til folketingsbeslutning om en mere effektiv afsoning i fængsler og arresthuse og oprettelse af fængsler for stærke fanger.

Af Birthe Rønn Hornbech (V) og Helge Adam Møller (KF) m.fl.

(Fremsat 28/10 97).

Forslaget sættes til forhandling.